ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალგაზრდა ივერიელი

გამოდის 1921 წლიდან

ხუთშაბათი
9 აგვისტო
№ 84 (11570)
1990

ახალგაზრდული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

ფასი 8 კაპ.

განსასჯელის სკამზეა პროკურორი

6 ივლისს სსრ კავშირის უზენაეს სასამართლოში დაიწყო სასამართლო პროცესი აფხაზეთის ასსრ ოჩამჩირის რაიონის ყოფილი პროკურორის ვ. გურჯუას და ოჩამჩირის შინაგან საქმეთა რაიონულ განყოფილებასთან არსებული არასაუწყებო დაცვის ყოფილი უფროსის დ. შლარბას საქმის გამო. მათ ბრალად ედებათ ხელისუფლებისა და სამსახურებრივ უფლებამოსილებათა გადამეტება. სასამართლო კოლეგია სხდომებს მართავს შემდეგი შემადგენლობით: თავმჯდომარე საქმის გამო — სსრ კავშირის უზენაესი სასამართლოს წევრი ქ. რამაზანოვი, სახალხო მსაჯულები ნ. ბორდეანუ და ს. კურბანოვი, ბრალდებას მხარს უჭერს სსრ კავშირის პროკურატურის სამმართველოს პროკურორი ვ. ბონდარენკო, ადვოკატი გ. რეზნიკი და ა. გოფშტეინი.

საბრალდებო დასკვნაში ჩამოყალიბებული საკითხის ისტორია ასეთია. 1989 წლის 15 ივლისს სოხუმში მოხდა შეიარაღებული შეტაკებანი — აფხაზებსა და ქართველებს შორის, რომლებსაც მოჰყვა მსხვერპლი. ცნობა ამის შესახებ და მითქმა-მოთქმა სწრაფად ვრცელდებოდა მთელ რესპუბლიკაში და ამგვარი შეტაკებანი გამოიწვია აფხაზეთსა და დასავლეთ საქართველოს სხვა რაიონებში. ობიექტური ინფორმაცია არ იყო, და აფხაზეთისა და დასავლეთ საქართველოს ყოველი კუთხიდან სოხუმში წამოვიდნენ ამ რეგიონში მცხოვრები ნათესავებისა და ნაცნობების ბედით შეწუხებული ადამიანები.

მათ შორის, ხაზგასმულია საბრალდებო დასკვნაში, სოხუმში შეეძლოთ შემოეღწიათ „აგრესიულად განწყობილ მოქალაქეობასაც“. სხვადასხვა ადგილას დააყენეს მილიციის საგუშაგოები, რომლებიც „ეწეოდნენ ჩამომსვლელთა ფილტრაციას“. ასეთი საგუშაგო დაყენებული იყო ქალაქ ოჩამჩირეშიც, სოხუმის გზატკეცილებზე, მდინარე ღალიძვის ხიდთან. 15 ივლისს საღამოს, ხიდზე მოძრაობა შეწყვიტა მილიციამ, რამაც გამოიწვია იმათი უკმაყოფილება, ვინც ცდილობდა მოხვედრილიყო ქალაქში. იყო გარღვევის ცდები, მაგრამ მათ აღკვეთავდნენ მილიცია და ადგილობრივი მოსახლეობა, შედეგად ყოველივე ეს გადაიზარდა შეტაკებებად ადგილობრივ აფხაზებსა და სხვა რაიონებიდან ჩამოსულ ქართველთა შორის. ინციდენტის დროს დაკუთხვილი იარაღის გასროლით მოკლეს უიარაღო ნ. შამათავა, რომელიც მიდიოდა ოჩამჩირის მხარესთან მოლაპარაკებაზე. მისმა მკვლელობამ გალისა და ზუგდიდის რაიონების ქართველი მოსახლეობის მასობრივი აღშფოთება გამოიწვია და მას მოჰყვა ახალი შეტაკებანი მეორე დილით.

16 ივლისს, დილით, დაახლოებით ექვს საათზე ოჩამჩირის შინაგან საქმეთა რაიონული განყოფილების შენობასთან შეიკრიბა ბრბო, რომელიც მოითხოვდა იარაღს. „ამ დროს რაიონის პროკურორი ვ. ტ. გურჯუა, იყო რა ხელისუფლების წარმომადგენელი, რომელსაც სსრ კავშირის კონსტიტუციით და „სსრ კავშირის პროკურატურის შესახებ“ სსრ კავშირის კანონით დაკისრებული ჰქონდა მოვალეობა რაიონში სოციალისტური კანონიერებისა და მართლწესრიგის განმტკიცებისათვის, მოვიდა შინაგან საქმეთა რაიონულ განყოფილებაში და, აშკარად გადაამეტა რა თავის ხელისუფლების უფლებამოსილებებს მოითხოვა... მიეცათ მათთვის სატაბელო და სხვა დაკუთხვილი იარაღი შესაძლო თავდასხმისაგან დასაცავად... მაგრამ უარი მიიღო“, — ნათქვამია საბრალდებო დასკვნაში.

პროკურორი გავიდა მომლოდინე ბრბოსთან და განუცხადა, რომ მილიცია იარაღს არ იძლევა. ამის პასუხად შინაგან საქმეთა რაიონული განყოფილების შენობას დაუშინეს ქვა და ასაფეთქებელნივთიერებიანი ბოთლები. შემდეგ გურჯუა წაუძღვა ბრბოს აგრომრეწვბანკში. მოატყუა რა საგუშაგოზე მდგომი მილიციონერი, ამტკიცებს გამოძიება, რამდენიმე პირთან ერთად შეაღწია შენობაში და მისცა მითითება შეემტვრიათ კარი. შეკრებილთა ხელში აღმოჩნდა 10.050 გლუვლულიანი სანადირო თოფი. „შემდეგ მან მისცა უკანონო მითითება... მილიციის მაიორს დ. შლარბას მოენახა „აფხაზნადირთევზსაზოგადოების“ მაღაზიის გამყიდველი, რათა გაეხსნა მაღაზია და მიეცა მოქალაქეებისათვის სანადირო ტყვია-წამალი“. დაარიგეს 40.600 ვაზნა.

გურჯუას და შლარბას მოქმედებას, ნათქვამია საბრალდებო დასკვნაში მოჰყვა განსაკუთრებით მძიმე შედეგები. გამწვავდა ეროვნებათშორისი კონფლიქტი; წარმოიშვა გალისა და ზუგდიდის რაიონების ქართველი მოსახლეობის მხრივ მართლსაწინააღმდეგო მოქმედების ახალი ტალღა, რომლებმაც შეიტყვეს ოჩამჩირეში იარაღის დარიგების ამბავი და დაიწყო შინაგან საქმეთა განყოფილებებზე, გასამხედროებული დაცვის საგუშაგოებზე, იარაღის შენახვის ადგილებზე თავდასხმა და მათი გატაცება; დაიღუპა ორივე მხრიდან სამი კაცი (შენგელია, ბასილაია, ეხვაია) და სხეულის დაზიანებანი მიაყენეს 22 კაცს იარაღის დარიგების შემდეგ წარმოშობილი სროლის შედეგად; არსებითი ვნება მიადგა სამართალდაცვითი ორგანოების ავტორიტეტსა და სახელმწიფო ინტერესებს.

არც ერთმა განსასჯელმა არ ცნო თავისი ბრალი მათ მიერ ინკრიმინირებულ ქმედებებში. სასამართლო შეუდგა საქმის გამო მტკიცებათა კვლევას.

ნ. დემიდოვი,
ხაკდესის კორ.

ეს ჩვენი ისტორიაა

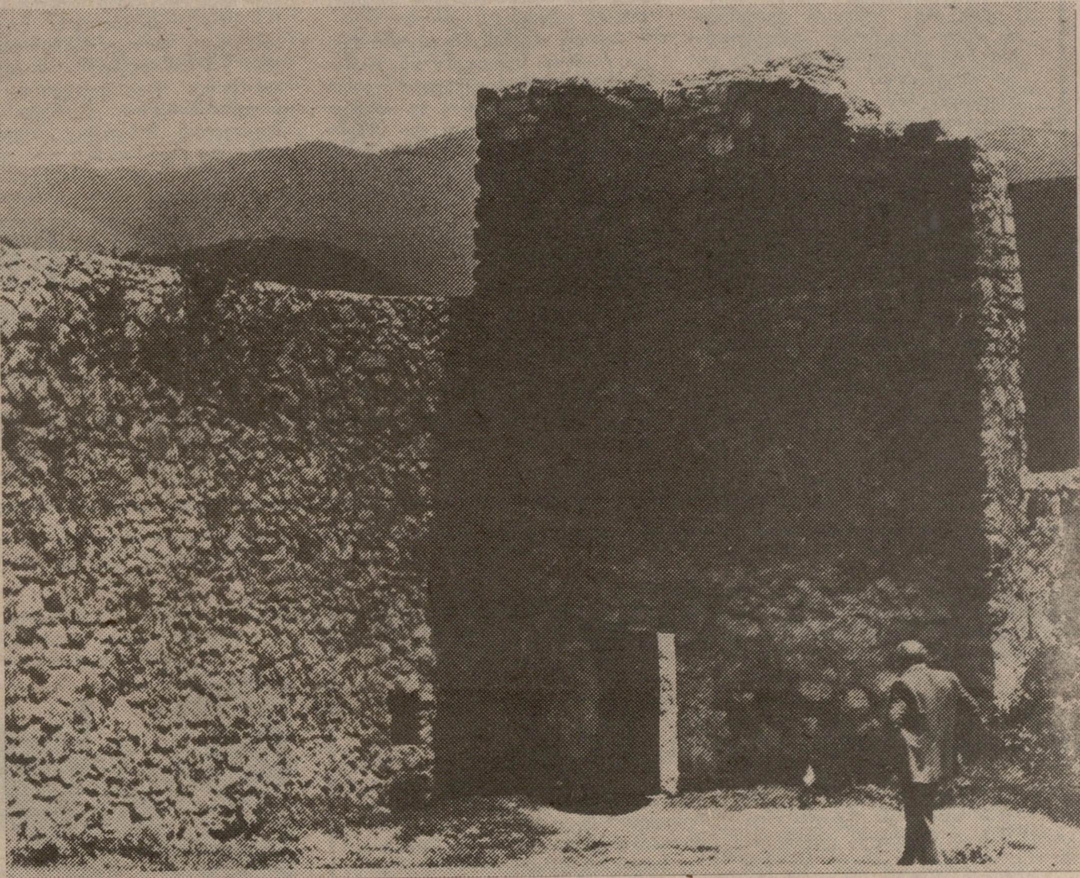

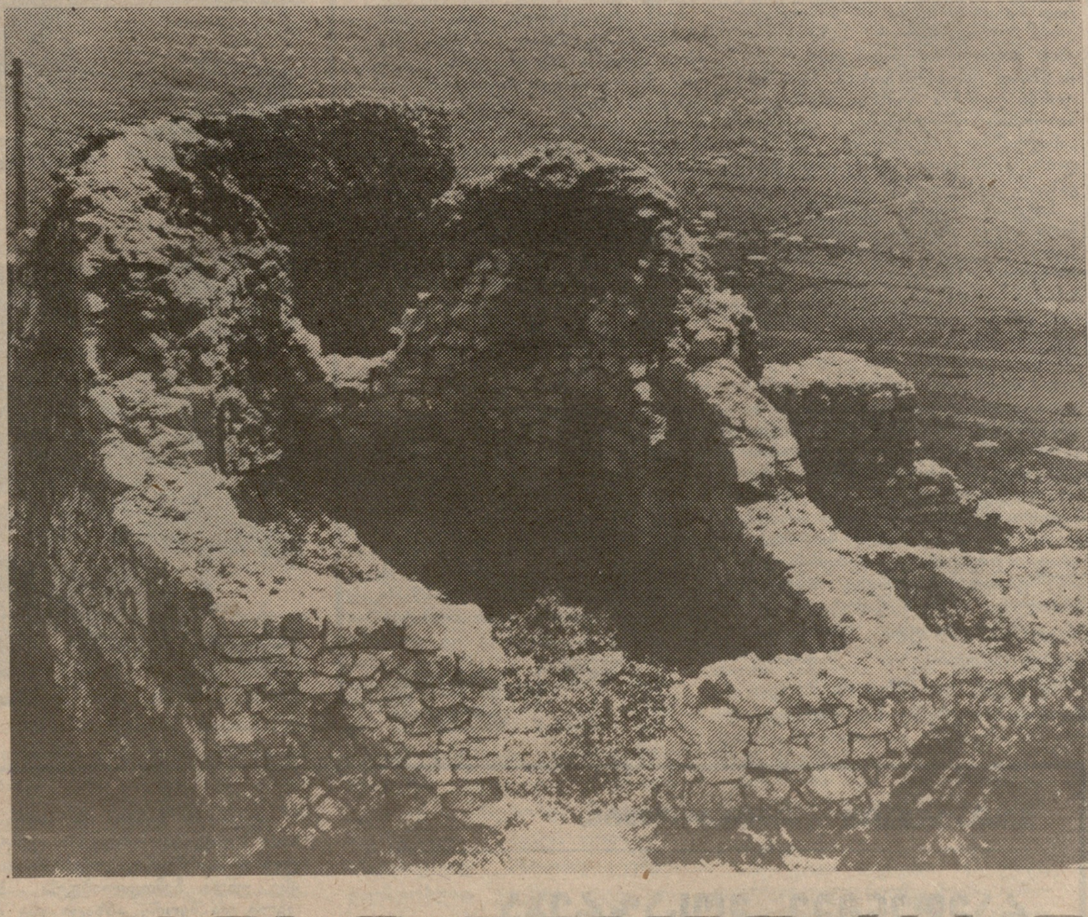

ციხე მოდინახე

(საჩხერის რაიონი) მე-18 საუკუნე

თამაზ ქიქავას ფოტოები.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რუსეთ–ცენტრის ალიანსი?!

ორიოდე კვირის წინათ რუსეთის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ მომზადებულია ეკონომიკის ხსნის 500-დღიანი პროგრამა, რომელსაც შესთავაზებს ცენტრს საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის რიჟკოვის პროგრამის სანაცვლოდ. თუ ცენტრი მიიღებს ამ პროგრამას, ხომ კარგი. თუ, არა, მაშინ რუსეთის ფედერაცია იძულებული იქნება თავის საზღვრებში განახორციელოს იგი და მოჭრას საკუთარი ფული.

და აი, ორ აგვისტოს ცნობილი გახდა, რომ ცენტრმა მიიღო ეს პროგრამა, უფრო სწორად დათანხმდა, რომ „500 დღის" საფუძველზე შეიმუშაოს ახალი პროგრამა, რომელიც „იზვესტიის" კორესპონდენტის მ. ბერგერის თქმით, „უნდა გახდეს ახალი სამოკავშირეო ხელშეკრულების ეკონომიკური ნაწილის და, საფიქრებელია, თვით ხელშეკრულების საფუძველი" („იზვესტია" 3 აგვისტო, „ლიდერთა კავშირი — იმედები და თანხმობა").

ესეც ასე... რუსეთის ფედერაციის ახალი მთავრობის პირველი ნაბიჯები სუვერენიტეტის გზაზე დიდი ინტერესითა და გარკვეული იმედებით რომ აღიქმებოდა, ასეთი მოულოდნელი რაკურსით შემოტრიალდა. ცხადია, არავის აეჭვებდა, რომ რუსეთის სუვერენიტეტი სულაც არ იყო მიმართული იმპერიის მთლიანობის წინააღმდეგ, მაგრამ ისიც ცხადი გახლდათ, რომ რუსეთის მიერ გამოცხადებული საკუთარი კანონების უზენაესობა საკავშიროზე, მის ტერიტორიაზე არსებული ყველა ბუნებრივი სიმდიდრის და ეკონომიკური პოტენციალის ერთპიროვნული და განუყოფელი ფლობა რუსეთის ფედერაციის მიერ, ზოგიერთი სხვა საკანონმდებლო აქტი ხელსაყრელ ფონს უქმნიდა „მოკავშირე რესპუბლიკების" დამოუკიდებელ სახელმწიფოებად ჩამოყალიბების პროცესს. როგორც ჩანს, ცენტრმა სწრაფად აუღო ალღო ახალ ვითარებას, დათმო ზოგი რამ (პიროვნული ამბიციებისა). შეიქმნა ცენტრი — რუსეთის ალიანსი ორი ძირეული მიზნის ასასრულებლად: „საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკების კავშირის" შენარჩუნება და მისი ეკონომიკის კრიზისიდან გამოიყვანა. პირადად ელცინის საჯარო განცხადებებიდანაც აშკარად ჩანს, რომ „თავისუფალ ერთა მძლე კავშირის" შენარჩუნება ურჩევნია მის დარღვევას, თუკი ისინი (რესპუბლიკები) ჩვენთან კავშირს მოისურვებენო, — დასძინა მან ამასწინანდელი სატელევიზიო გამოსვლის დროს.

ასე თუ ისე, ეს 13-კაციანი ჯგუფი, რომლის შემადგენლობაში არიან მაღალავტორიტეტული ეკონომისტები ს. შატილინი, ლ. აბალკინი და ნ. შამელიოვი და სხვები, გამალებით ამზადებს პროგრამას, რათა სექტემბრისათვის დანიშნულ რუსეთისა და საბჭოთა კავშირის უზენაესი საბჭოების სესიებს წარუდგინოს იგი. ჯგუფში უკვე მოიწვიეს რესპუბლიკათა წარმომადგენლები.

საფიქრებელია, რომ თუ რუსეთის უზენაესი საბჭო მოიწონებს ამ ახალ პროგრამას, მაშინ ის განსახილველად და დასამტკიცებლად გადაეცემა საბჭოთა კავშირის უზენაესი საბჭოს სესიას. მისთვისვე მზადდება ე. წ. ახალი სამოკავშირეო ხელშეკრულებაც, რომელიც მჭიდროდ იქნება დაკავშირებული ზემოხსენებულ პროგრამასთან.

საქართველოს საზოგადოებრიობამ ამთავითვე უნდა გაიცნობიეროს ამ ახალ გარემოებათა სავარაუდო შედეგები, შეიმუშაოს დამოკიდებულება ორივე დოკუმენტისადმი. ისიც საკითხავია, სასურველი თუ არის მასში მონაწილეობა, რადგან თავდაპირველად საჭიროა პრინციპულად განსაზღვრა — საქართველომ კატეგორიულად უნდა უარყოს ყოველგვარი ახალი სამოკავშირეო ხელშეკრულების შემუშავებაში მონაწილეობა, თუ შესაძლებელია რაიმე კომპრომისი. საქართველოს, ისევე როგორც ყველა სხვა რესპუბლიკის, მთავრობას, უკვე ეთხოვა გაგზავნოს თავისი წარმომადგენელი ამ ჯგუფში სამუშაოდ. უნდა ვიფიქროთ, რომ ბალტიისპირეთის ქვეყნები უარს შეუთვლიან მოსკოვს, მოლდაველები და აზერბაიჯანელები ცოტას ითათბირებენ და გაგზავნიან წარმომადგენელს. სხვა დანარჩენნი კი, უკრაინისა და ბელორუსიის ჩათვლით, უყოყმანოდ ჩაებმებიან, რადგან სუვერენიტეტის მათეული კონცეფციები, ყოველ შემთხვევაში პირველ ეტაპზე კონფედერაციაზე შორს არ მიდის. არადა ცხადზე უცხადესია, რომ მოსკოვში რესპუბლიკებს კონფედერაციას შესთავაზებენ. ჩვენ შეგვიძლია წინასწარ წარმოვიდგინოთ, თუ რა დოზით მიეცემათ ამ კონფედერაციის სუბიექტებს სუვერენიტეტი. ვინც თვალს ადევნებს რუსეთში მიმდინარე პროცესებს დამეთანხმება, რომ მომავალი კონფედერაციის წევრის ეკონომიკურ-პოლიტიკურ მოდელს სწორედ რუსეთის ფედერაცია აყალიბებს. ამ მოდელის მიხედვით კი გამოდის, რომ კონფედერაციის სუბიექტს ეყოლება დამოუკიდებელი დარგობრივი სამინისტროები, დამოუკიდებელი სახელმწიფო ბანკი, უცხოეთთან პირდაპირი და უშუალო ეკონომიკურ-კულტურული კავშირები, დამოუკიდებელი საბანკო, ფასწარმოქმნის, საფინანსო, საბაჟო და საგადასახადო სისტემები, შინაგან საქმეთა, სასაზღვრო და, შესაძლებელია, ზოგი სხვა სახის სამხედრო შენაერთები.

და ეს საუკეთესო ვარიანტია. ამ ვარიანტს დაუჭერენ მხარს რესპუბლიკები. ცენტრი კი, ალბათ, უარესს შესთავაზებს, მაგრამ ჩავთვალოთ, რომ ზემოთთქმულის მიღწევა შესაძლებელია.

მაგრამ ხელს აძლევს საქართველოს ამგვარი სუვერენიტეტი? არ გამოვრიცხავ, რომ სუვერენიტეტისკენ მიმავალ გზაზე ეს შეიძლება იყოს რაღაც ეტაპი, მაგრამ როგორ უნდა მოხერხდეს, რომ ამ ეტაპის ვადა მკაცრად შემოისაზღვროს, ვთქვათ, 2-3 წლით? ეს ძალიან გაძნელდება, ან სულაც შეუძლებელი გახდება, თუკი რესპუბლიკების უმრავლესობა მეტ დამოუკიდებლობას არც ელტვის.

ეს საკითხი გადასაწყვეტია.

აქედან გამომდინარე, უნდა გადაწყდეს, გაიგზავნოს თუ არა წარმომადგენელი: თუ არ გავგზავნით, ჩვენ არ გვეცოდინება, რა შინაარსის დოკუმენტები მომზადდა და ჩვენი დეპუტაცია სსრკ უზენაესი საბჭოს სესიაზე მოუმზადებელი შეხვდება მას. თუ გავგზავნით, მაშინ ინფორმაციას კი მივიღებთ, მაგრამ, ვფიქრობ, სათქმელს მივცემთ ცენტრს, რომ დოკუმენტი ყველა რესპუბლიკის მონაწილეობით მომზადდა და ამიტომ ყველასათვის მისაღებია.

და ბოლოს, თუ გაგზავნას გადავწყვეტთ, საკითხავია — ვის გავგზავნით? ეს ძალზედ მნიშვნელოვანია, რადგან ფაქტობრივად იგი იქნება მომავალი საქართველოს პირველი ელჩი და მის პოზიციაზე, მამულიშვილობაზე, კომპეტენციასა და პრინციპულობაზე ბევრი რამ იქნება დამოკიდებული.

აი, ასეთი საჭირბოროტო კითხვებია პასუხგასაცემი. ჩვენ რომ მოგვესწრო დემოკრატიული არჩევნების ჩატარება და ხალხის ნდობით აღჭურვილი პარლამენტი გვყოლოდა, გაცილებით მარტივად გადაწყდებოდა ყოველივე. ახლა კი რაღაც არაორდინალურის მოფიქრება გვიჭირდება.

ვფიქრობ, საინტერესო იყო გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მაგალითი. იქ ასე მოიქცნენ: მრგვალ მაგიდასთან შეიკრიბა ყველა რეალურად არსებული პოლიტიკური ძალა, მათ შორის, დე ფაქტოდ არსებული მთავრობა და მთელი ერის თვალწინ (მიდიოდა პირდაპირი ტელეტრანსლაცია) გადაწყვიტეს ქვეყნის ბედი. რატომ არ უნდა მივბაძოთ ამგვარ კარგ გაკვეთილებს?

ყველაზე მთავარი პოლიტიკური გადაწყვეტილებების მიღება ახალი მთავრობის არჩევამდე გვიხდება და შეცდომა რომ არ მოგვივიდეს, როგორმე უნდა შევძლოთ ყველა პოლიტიკური ძალის თანამშრომლობის ფორმის მონახვა.

სოსო სიმონიშვილი

რეპლიკა

არ არს ვაჟკაცთა წესია

ჩვენი საზოგადოება დიდი ხანია ლევან სანიკიძეს იცნობს როგორც ნიჭიერ მწერალს, ტალანტიან ისტორიკოსს, ახალი თაობის გულისხმიერ აღმზრდელს. არც ისე დიდი ხნის წინათ ამას მიემატა მეტად საპატიო მისია — საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოების თავმჯდომარეობა. მაგრამ ამას წინათ ცნობილი გახდა, რომ ბატონმა ლევანმა მოიხსნა თავმჯდომარეობის რწმუნებები. (გაზეთი „ახალგაზრდა ივერიელი", 19 ივლისი, 1990 წელი. იგივე დაიბეჭდა გაზეთ „თბილისშიც").

ბატონო ლევან, ჩვენი მრავალჭირნახული ერის ისტორიის კარგი მცოდნე, „დედა ისტორიის" ავტორი მაინც არ ბრძანდებოდეთ. სხვებისაგან როდი გესწავლებათ, რომ იყო დრო, როცა, ქართველ გლეხს, ქვეყნის ბურჯს და მარჩენალს, ცალი ხელი გუთანზე რომ ეკიდა, მეორით იარაღი ეკავა და მტერს იგერიებდა, დიდი დავით აღმაშენებელი, თქვენ მასზე საყმაწვილო წიგნი გაქვთ დაწერილი, ძნელბედობის ჟამს „გალობანი სინანულისანის" წერდა და ქვეყანასაც მართავდა, ჩვენი ნიჭიერი პოეტები გრიგოლ ორბელიანი და ალექსანდრე ჭავჭავაძე ურიგო ლექსებს არ წერდნენ და არც ურიგო გენერლები იყვნენ, ბრძოლის ველიდან გამოქცევა არ სჩვეოდათ, ქართული ეროვნული სულის აღორძინების მედროშე ილია ჭავჭავაძე სამწერლო მოღვაწეობასთან ერთად ხან მომრიგებელ მოსამართლედ მუშაობდა, ხან რედაქტორად, ხან კიდევ ბანკის მმართველად და ვინ იცის, რამდენი ასეთი მაგალითის მოხმობა შეიძლება ჩვენი ტკივილიანი წარსულიდან.

ჩვენ რა ღმერთი გაგვიწყრა! ბრძოლის ველიდან გაქცევა, რაც უნდა მძიმე იყოს ის, განა ვაჟკაცთა წესია? თქვენ პირველი რომ იყოთ ამ მხრივ, იქნებ არაფერი მეთქვა. ჯერ იყო და წესიერი საზოგადოება სერიოზულად დააფიქრა, უფრო მეტიც, გააოგნა იმან, რომ აკაკი ბაქრაძემ უარი თქვა რუსთაველის სახელობის საზოგადოების პრეზიდენტობაზე. რა გამოდის? შორიდან ვუყუროთ თუ როგორ პარტახდება საზოგადოებაში მორალი, ზნეობა, როგორ ითელება ფეხქვეშ წესრიგი, დისციპლინა, სამართალი და კანონიერება, როგორ შლის ფრთებს განუკითხაობის ატმოსფერო, სულიერი გამყინვარება და გულგრილობა.

დაფიქრდით, ბატონო ლევან. ასეთ სიტუაციაში, როცა წარამარა ისმის ირგვლივ, კატასტროფისკენ მივექანებითო, მამულიშვილურ მოვალეობაზე უარის თქმა, ისიც საჯაროდ, ბრძოლის ველიდან გაქცევაზე მეტს ნიშნავს უთუოდ, რაც არ არის ვაჟკაცთა წესი. არ ვიცი, იქნებ ვცდები, თუ ასეა, მომიტევეთ.

ულრმესი პატივისცემით,
შალვა ბულუა,
ჟურნალისტი.

ხანძარი დედაქალაქის ცენტრში

რუსთაველის პროსპექტზე № 1 საყოფაცხოვრებო სახლში მოულოდნელად გაჩნდა ხანძარი, რომელიც ჩააქრეს ორი საათის შემდეგ. მსხვერპლი არაა. ხანძრის წარმოქმნის მიზეზი გაურკვეველია.

სურათზე: ხანძრის ჩაქრობის დროს.
(საქინფორმის ფოტოქრონიკა).

ვეხმაურებით კანონპროექტს.

რამდენიმე მოსაზრება

„დას"-ის და სხვა ორგანიზაციათა მიერ წარმოდგენილი საქართველოს უზენაესი საბჭოს არჩევნების კანონის პროექტის შესახებ

ვფიქრობ, მუხლი 56 (არჩევნების შედეგების დადგენა ცენტრალური საარჩევნო კომისიის მიერ) ასე უნდა ჩამოყალიბდეს: პირველი და მეორე აბზაცი ისე როგორც ტექსტშია, მესამე აბზაცი: ამის შემდეგ ყოველი პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის მიერ მიღებული დეპუტატთა მანდატების რაოდენობა განისაზღვრება შემდეგი წესით: თითოეული პარტიული და საარჩევნო სიის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობა უნდა გაიყოს ყველა პარტიისა და საარჩევნო ბლოკის სიის მიერ მიღებული ხმების რაოდენობათა ჯამზე და გამრავლდეს პროპორციული წარმომადგენლობის საფუძველზე სრულიად საქართველოს პარტიული სიების მიხედვით ასარჩევ დეპუტატების რაოდენობაზე — 100-ზე.

მეოთხე აბზაცი: ამ ოპერაციის შედეგად მიღებული რიცხვის მთელი ნაწილი და ა. შ. შემდეგ როგორც ტექსტშია.

ხმების დათვლის ზემოთქმული წესი ისეთსავე შედეგს იძლევა, როგორიც აღნიშნული ორგანიზაციების მიერ შემუშავებულ პროექტშია წარმოდგენილი, (არსებობს ამის მათემატიკური მტკიცება) მაგრამ რიგი მოსაზრებების გამო ვფიქრობ, უფრო მოხერხებულია.

ანდრო ტოროტაძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დამატება სატელევიზიო გადაცემისა

„იქ, სადაც თავისუფლება არ არსებობს“

„არავინ არ უნდა ეწამოს, არავინ არ უნდა დაისაჯოს სასტიკად, არაადამიანურად, მისი ღირსების დამამცირებელი საშუალებებით“.

(ადამიანის უფლებათა საყოველთაო დეკლარაციიდან).

1989 წლის 2 დეკემბერს ტელევიზიით გადაიცა ვრცელი ინტერვიუ ქსნის შრომა-გასწორების კოლონიის პატიმართან გია კოვზირიძესთან. ამ გადაცემამ, თვით გია კოვზირიძის ერუდიციამ, მისი აზროვნების ჰუმანიზმმა მაყურებელთა აქტიური გამოხმაურება გამოიწვია. უამრავი წერილი მიიღო ტელევიზიის ახალგაზრდული პროგრამების მთავარმა რედაქციამ, ბევრი დაინტერესდა ამ პიროვნების ბედ-იღბლით, მათ შორის, მეც.

გადაცემის ნახვის შემდეგ მომეცა საშუალება და გავეცანი გიას ასობით წერილს, დღიურს, სხვა ჩანაწერებს...

ზოგი მათგანი აქტუალური და ყურადსაღები მეჩვენა და აი, რატომ:

ჩვენს მკითხველებს კარგად მოეხსენებათ, რომ საქართველოში ფართოდ გაშლილი ეროვნული მოძრაობის მესვეურები ერთ-ერთი უპირველესი რიგის ამოცანად სახავენ ქართველ პატიმართათვის სასჯელის მოხდას საქართველოს ტერიტორიაზე. და რომ ეს აუცილებელია, ამის საბუთად წინამდებარე პუბლიკაციაც წარმოგვიდგება. მთელი ეს მასალა შედგენილია გია კოვზირიძის წერილებისა და დღიურებიდან ამოღებული ფრაგმენტებით. ავტორის სტილი და იმწუთიერი განწყობისათვის დამახასიათებელი აზროვნების წესი სრულადაა დაცული.

რაც შეეხება სისხლის სამართლის საქმეს, რისთვისაც გია კოვზირიძე იხდის სასჯელს, ჩვენი ღრმა რწმენით, საფუძვლიან და კვალიფიციურ გადასინჯვას საჭიროებს.

და კიდევ: ის წერილები და დღიურები, რომლითაც ჩვენ ვსარგებლობთ, ძირითადად 80-იანი წლების დასაწყისშია დაწერილი, ესე იგი, მაშინ ჯერ კიდევ არ იყო ასე ფართოდ გაშლილი ანტიქართული კამპანია. თუ რა დღეში იქნებიან ქართველი პატიმრები ამჟამად რუსეთისა და შუა აზიის ციხეებში, ეს იოლი წარმოსადგენია.

გამარჯობა ჩემო გ-ა!

— გუშინ ოფიციალური წერილი გამოგიგზავნე (ოფიციალურში იგულისხმება ციხიდან ფოსტით გამოგზავნილი წერილი, რომელიც ჯერ ცენზურას გადის და მხოლოდ შემდეგ ეგზავნება ადრესატს. პატიმრები — ცენზორის შრომის გასაადვილებლად ვალდებულები არიან, წერილები მხოლოდ რუსულად წერონ. — გია კოვზირიძის წერილების ნაწილიც რუსულადაა დაწერილი და შემდეგ ჩემს მიერ თარგმნილი. — თ. კ.).

მე ჯანსაღად და კარგად ვარ, არ იდარდო, თავს ყურადღებას არ ვაკლებ.

რასაც უნდა გაეცნოთ და წარადგინოთ გენერალურ პროკურორთან, უკვე მზად არის, გადათეთრებაღაა საჭირო. სამ დღეში გამოგვზავნი, დღესასწაულამდე უნდა მიიღოთ. ადვოკატი აუცილებელია. ჩემს გამოგზავნილ მასალებს გაეცნობა თუ არა, მაშინვე გამოუდგეს გზას, რადგან, ჩემი ინფორმაციის გარეშე ზუსტ ორიენტაციას ვერ აიღებს. ამის შემდეგ კი საჭირო იქნება ოფიციალური მასალების გაცნობა, რომელიც ალმა-ათის საოლქო სასამართლოშია. როგორ წაიყვანთ საქმეს და რა შედეგს მიიღებთ — მაცნობე. ჩემი საქმე დაყოვნებას ვერ ითმენს, ცხელ კვალზე უკეთესია ბრძოლა, თორემ შემდეგ ცეცხლი ნელდება და ადამიანს ძალაც და ნებისყოფაც ელევა...

...სამი დღე-ღამე კარცერში ვიჯექი, არადა სულ ტყუილად!

სამუშაო ადგილზე კოლონიის უფროსი შემეჩეხა. ეს კაცი თურმე ავადმყოფია „мания величия“-თი და როდესაც მის დანახვაზე პატიმრები არ იმალებიან და არ გარბიან, მასზე უარყოფითად მოქმედებს. მე არ ვიცოდი და არც დავმალულვარ, მან ამათვალიერა, ჩამათვალიერა და ვერაფერი რომ ვერ იპოვნა სათავისო, ღილებზე შეაჩერა ყურადღება. „ბუშლატზე“ სამი ღილი მაკლია და თითო ღილის გულისათვის თითო „სუტკა“ იზოლიატორი მომცა.

მეტკინა, ის კი არა, რომ სამი დღე და ღამე უძილო, მშიერი და მცივანი უნდა ელოდო განთავისუფლებას (ასეთებს მიჩვეული ვარ), არამედ ჩემი მდგომარეობის, მონური მდგომარეობის შეგრძნება მეტკინა, კრილოვის იგავი „მგელი და კრავი“ გამახსენდა მაშინ და გამეცინა — (რა თქმა უნდა, გუნებაში, თორემ ხმამაღლა გაცინებისათვის, თხუთმეტ „სუტკას“ მომცემდა). გამეცინა და შემზიზღდა თავი, იმიტომ, რომ თავმოყვარე კაცი ამდენ დამცირებას ვერ აიტანს და ესე იგი, არა მაქვს თურმე თავმოყვარეობა, სიცოცხლევ!“.

ჩემო გ-ა!

ვწერ ამ წერილს და არ ვიცი, ვის ხელში მოხვდება. შეიძლება მოაღწიოს შენამდე, შეიძლება ოპერატიულ მუშაკებს ჩაუვარდეს ხელში. გაირჯებიან საცოდავები და თანაც უშედეგოდ — საინტერესოს და მათთვის საჭიროს ვერაფერს იპოვნიან.

დღეისათვის აქ რთული მდგომარეობაა შექმნილი ნორმალური მიწერ-მოწერისათვის. საქმე ისაა, რომ ცენზორი ჯერ ავადმყოფობდა — ასეთი ცნობა მოგვაწოდეს, შემდეგ, ე. ი. დღეისათვის შვებულებაში გასულა. ჩვენთვის გადმოსაცემი წერილები ეძლევათ „ატრიადის“ უფროსებს, მათ უნდა შეამოწმონ — ე. ი. შეასრულონ ცენზორის როლი, ხოლო შემდეგ გადმოგვცენ. რამდენად მართალია ეს ინფორმაცია, არ ვიცი, მაგრამ ფაქტია, რომ ზონა აგერ უკვე მთელი თვეა წერილებს ელის, კორესპონდენციები მოდის, მაგრამ მხოლოდ საახალწლო მოსალოცი ბარათები, რომელთაც დიდი შემოწმება არ სჭირდება.

დეკემბერში გამოგიგზავნე ორი ღია ბარათი, ორი საახალწლო მოსალოცი შენთვისა და დ-სთვის, ერთიც წერილი. ეს ყველაფერი 20 დეკემბრამდე ოფიციალურად გამოვგზავნე, მაგრამ როგორც აქ ამბობენ, უცენზურობის გამო, საფოსტო ყუთი მთელი თვის განმავლობაში არ განუტვირთავთ და ბუნებრივია მასში ჩაშვებული წერილები ადრესატისათვის არ გაუგზავნიათ. ასეთ შემთხვევაში, თქვენ მათ ან მოგვიანებით, ან კიდევ საერთოდ ვერ მიიღებთ, რადგან ანალოგიური შემთხვევები, როგორც ამბობენ, ხშირად ხდება; წერილებს, როდესაც ბევრი გროვდება და მათი შემოწმების პრაქტიკული საშუალება არა აქვთ, ანადგურებენ.

მე არა მიშავს რა, ვარ ჯანმრთელად. სამუშაოზე არ მიშვებენ, ოპერნაწილია წინააღმდეგი. რატომ და რისთვის, არ ამბობენ; ეტყობა, ეს სერიოზული სახელმწიფო საიდუმლოებაა.

შენ უნდა იცოდე, რომ ვცხოვრობ, როგორც რუსები იტყვიან: „ტიშე ვოდი, ნიჟე ტრავი“, ამიტომ არავის, არც ადმინისტრაციას, არავითარი საბაბი არა აქვს ჩემს წინააღმდეგ რაიმე ზომების მიღებისა. ერთადერთი შავი ლაქა, რაც ჩემს ბიოგრაფიაშია, ესაა ჩემი წარმოშობა. არასოდეს, არსად ასე მწვავედ არ განმიცდია ის დიდი „ნაკლი“, რასაც ქართველობა ჰქვია, მე ბრიყვი კი ვამაყობდი კიდეც ჩემი ქართველობით. თურმე ნუ იტყვი, შე საცოდავო, უგუნურო ჩემო თავო, არაფერი ამ ქვეყნად არ ყოფილა ქართველობაზე სამარცხვინო.

მაგალითად: არის აქ, დიდად პატივსაცემი, მორალურად მდგრადი, ინტერნაციონალურ იდეებზე აღზრდილი პიროვნება, რომელიც სათავეში უდგას ე. წ. სპეცნაწილს. მისი აზრით, ჩვენი რესპუბლიკა (ე. ი. საქართველო!) ფურუნკულია რუსეთის ტანზე და მათ მძიმე ტვირთად აწევთ იგი აგერ უკვე ორი საუკუნეა. რუსეთი ჩვენ (ქართველებს!) გვკვებავს, გვაწვდის სულიერ და ხორციელ საზრდოს, მაგრამ ჩვენ — (ქართველები!) იმის მაგივრად, რომ ვემსახუროთ მათ, კიდევ ხმას ვიმაღლებთ, ვძარცვავთ სახელმწიფოს (კონკრეტულად, რუსეთს!) და ამასთან, მათ დონეზე ვაყენებთ ჩვენს ერს. ამიტომ, ასკვნის იგი, ჩემი ნება რომ იყოს, სადმე კუნძულზე გავასახლებდი ქართველებს და იქ დავწვავდით მათ.

რას ერჩი, საბჭოთა ჰუმანიზმისა და ინტერნაციონალიზმის პრინციპებზეა ეს ხალხი აღზრდილი.

რა მინდა ამით გითხრათ: გარდა იმისა, რომ მე საზოგადოების ფსკერზე, ჭაობში ვიმყოფები, ერთი გამოუსწორებელი ნაკლიც მაქვს, ქართველობა! არ ვიცი შენ რას მირჩევ მდგომარეობის გამოსასწორებლად, მაგრამ, ჩემი აზრით, განცხადებით უნდა მივმართო პროკურატურის ორგანოებს: დააპატიმრონ და შესაბამისად დასაჯონ მამაჩემი, როგორც უპირველესი დამნაშავე ჩემს ქართველობაში!

როგორც ჯიში — ჩვენი „უფროსი ძმები“ უბინძურესნი არიან და არა მჯერა მათი სისხლი ადამიანური იყოს. ამ საკითხზე ფსიქოლოგიური დაკვირვების უზარმაზარი მასალა. მაქვს დაგროვილი — ქაღალდზე გადატანა მომავლისათვის გადავდოთ, სიცოცხლევ, მათ რეალურ სახეს დავხატავ ფაქტებით! მე სომხებთან ვარ სულით და დროშით — ისინი უტყუარი ძმები არიან ჩვენი და მათი ჭირი ჩვენი ჭირია. ჩვენ მხოლოდ ერთად გავიმარჯვებთ, ცალ-ცალკე გავისრისებით. ერთად კი დიდი ძალაა ქართველ-სომეხთა ძმობა და ერთურთის სიყვარული. მე მიყვარს სომეხი ყველაზე მეტად, ქართველის შემდეგ, შემდეგ კი მათ ებრაელები მოსდევენ. მე მიყვარს ნატანჯი და წაუქცეველი კაცი და თუ ფუძე-ჭერიც ერთი აქვთ — უნდა გაერთიანდნენ, გაერთიანდნენ ჭირშიც და ლხინშიც...

...გუშინწინ ილია II-ის სიტყვა წავიკითხე გაზეთში, რუსთაველის საზოგადოების შექმნასთან დაკავშირებით წარმოთქმული და ვირწმუნე, რომ ჩემს სულში წვეთიც არ გარეულა უცხო სისხლი.

მე წმინდა წყლის ქართველი ვარ. და ეს მახარებს. რატომ? მე არც ვიცოდი, რომ მართლმადიდებლობა, ე. ი. ჩვენი რწმენა, ჩვენივე შინაგან ბუნებას შეესაბამება მთლიანად, რომ ჩვენი რწმენა განიხილავს ორ კონცეფციას — სულიერსა და მიწიერს, რომ იგი შორსაა ილუზიებისაგან, ფანატიზმისაგან და ქადაგებს სიწმინდეს სულიერ და მატერიალურ ყოფაცხოვრებაშიც; ეს ჩემი რწმენაა, რწმენა კი ასაკთან ერთად ძლიერდება, იხვეწება. მე სულით ქრისტიანი ვარ, ხორცით კი ქართველი, ამიტომ აუცილებლად შევისწავლი საღვთო სჯულს, საღვთო წიგნს და საქმეს“...

სული მტკიოდა მწარედ, შეურაცხყოფილი სული...

ჩემი მოტეხვისა და დაშინების მიზნით ახორციელებდნენ ასეთი სახის ინკვიზიციას. ვერც მომტეხეს და ვერც დამაშინეს, მაგრამ მოთმინების ფიალა კი აივსო...

...და აი, ერთ დღეს ორმა ახალგაზრდა ლეიტენანტმა საკნიდან ცალკე, ყრუ ოთახში გამიყვანა, საიდანაც ყვირილის ხმა დერეფნებშიც ცუდად აღწევდა, წელს ზემოთ გამაშიშვლეს... მათგან ერთი უიგური იყო, დაახლოებით ჩემი სიმაღლისა, მეორე კი, რომელიც მკერდამდეც ძლივს მწვდებოდა და ხელში „დუბინკა“ ეჭირა — რუსი. დიდი ულვაშები კი ჰქონდა მოშვებული ამ ქონდრისკაცს, ალბათ მეტი მნიშვნელობა რომ მიეცა თავისი ფიზიონომიისათვის.

კედლისკენ სახით ვიდექი და ხელის გულები კედელზევე, თავს ზემოთ მქონდა მიყრდნობილი; ასე მიბრძანეს — ეს ამ ძ-ბის მიერ ოდითგან არჩეული მეთოდია პატიმრებთან ურთიერთობაში: დგახარ ზურგით მათკენ და ვერ ხედავ შენს უკან რა ხდება, რას მოიმოქმედებენ...

...მწარე ტკივილი ვიგრძენი ღვიძლის არეში — გაშლილი ხელი მომხვდა ზურგიდან... სიმწრისაგან კინაღამ ჩავიკეცე... უნებურად მივტრიალდი, სახესთან მოქნეულ მუშტს მოვკარი თვალი... მგონი ავიცილე და გადავირიე... მეხსიერებას იატაკზე გაშხლართული უიგური და აკივლებული რუსი შემორჩა. ...ულვაშას კეტი გაეგდო და მაგიდაზე შემხტარი თვალებად—შიშისაგან გაფართოებულ თვალებად ქცეულიყო. ჩემთვის უკვე აღარ არსებობდა შებრალება, შემეძლო მომეკლა ორთავენი. საბედნიეროდ მხოლოდ ვცემდი, დაუნდობლად ვცემდი უკვე გონდაკარგულებს. არ მახსოვს როდის, მაგრამ „დახმარებამ“ მომისწრო, კარი შემოლეწეს... მე კარისათვის არც მიმიქცევია ყურადღება. თურმე ამ „გულადებს“ თითონვე ჩაუკეტავთ, როცა ოთახში შემომიყვანეს, ვინძლო ვინმეს ხელი არ

დღიურებიდან

დღეს რუსული პოემები გადავიკითხე კიდევ ერთხელ. დიდი ხნის წინათ შევიძინე ეს წიგნი. ჟუკოვსკი, პუშკინი, რილეევი, კოზლოვი, ბარატინსკი, ლერმონტოვი, ოდოევსკი და სხვა გამოჩენილი რომანტიკოსები არიან ამ წიგნში თავმოყრილი. როდესაც მათ ვკითხულობ, სირცხვილის გრძნობა მიჩნდება ჩემი შეხედულებების გამო, შეხედულებებისა, რომელიც რუსებთან ხანგრძლივმა და გაჭიანურებულმა კონტაქტმა ჩამომიყალიბა“.

●

„გადავწყვიტე ვწერო!

ეს არაა სურვილი მწერლის სახელის ძიებისა. მაწუხებენ გამოუთქმელი აზრები, გამიჩნდა მოთხოვნილება და ვწერ!

საღამოა. სამუშაოდან საკანში ვბრუნდები. გ-ს წერილი დამხვდა. როგორ გამეხარდა?! აი, სულში რომ სასიამოვნო ტკივილს იგრძნობ, ისე. ტკივილი და სასიამოვნო? —მკითხავს ალბათ ვინმე...

...პირველად რვა წლის წინათ ჩავწვდი ამ სიტყვების აზრს, ალმათის ციხეში...

ექვსი თვის განმავლობაში კვირაში სამჯერ მცემდნენ; ალბათ გრაფიკი ჰქონდათ შედგენილი მედილეგეებს, მაგრამ ეს არ იყო იმ სიძლიერის ცემა, რასაც „დანგრევა“ ჰქვია და აუტანელი ფიზიკური ტკივილები მოაქვს; მხოლოდ

შეეშალა ჩემი „დამუშავების“ დროს.

შემოაღეს კარები და...

...სარდაფის სველ იატაკზე მოვედი გონს; კარცერში შევუგდივარ ნაცემი. არ იყო ნაკვთი ჩემს სხეულზე, რომელიც საშინელ ტკივილს არ განიცდიდა, ფიზიკურს — მაგრამ, ო, ღმერთო, რამდენ ტკბილი და სასიამოვნო იყო ეს ტკივილი, ლხინი იყოს სულისა...

...ასე მემართება, გ-ას წერილებს რომ მოვკრავ თვალს სამუშაოდან მობრუნებული, სიხარულის გრძნობა მეუფლება მაშინვე, შეზავებული ტკივილთან, იმ ტკივილთან, რასაც ჩემი გული სათუთად ატარებს ამ ანგელოსის მიმართ“.

●

„გ-ა, ჩემო იმედო, სიცოცხლევ! მაწუხებს და მანერვიულებს შენი მდგომარეობის უცოდინრობა. არ ვიცი, რა ღონეს მივმართო, რათა გავიგო, როგორ ხარ. უკვე სათვალავი ამერია იმ წერილებისა, რაც მე გამოგიგზავნე დეკემბერ-იანვარ-თებერვალში, შენგან კი არაფერი ისმის. (ადმინისტრაცია შეგნებულად მალავდა გ. კოვზირიძის მისამართით გაგზავნილ წერილებს. თ. კ.) რომ ვიცოდე კარგად ხარ, ჯანმრთელად და უვნებლად, არაფერი გიჭირს და ყველაფერი რიგზეა — დამშვიდებული და ბედნიერი ვიქნები. დღეს კი ათასი ცუდი აზრი მიტრიალებს თავში, ვერ განვთავისუფლდი შეგრძნებისაგან, რომ შენ რაღაც გიჭირს. შემატყობინე შენი ამბავი, დავიტანჯე კაცი. ჯერ შენი ამბის უცოდინრობა და ახლა კიდევ ეს გამოძახება ალმა-ათაში... ბოლო საკითხი მაინც და მაინც არ მანერვიულებს, ამაზე უარესს ვერაფერს მიზამენ. თუ დამხვრეტენ — მიმიფურთხებია, დავისვენებ საბოლოოდ და ეგ იქნება, თქვენც დაგასვენებთ. დავიღალე, რატომ და რისთვის მოგიტანე ამდენი ტანჯვა, ამას ვერ ვხვდები, თორემ მე უარესის ღირსი ვარ. თუ მე მიღალატე, მლიქვნელი, უთავმოყვარეო, ზნედაცემული და უნამუსო ადამიანი უნდა იყო; ეს თვისებები დღეს ყველგან დიდ პატივშია — გარეთაც და აქაც. პატიოსანი კაცის საშველი არსადაა. კიდევ გიმეორებ, სასჯელის არ მეშინია, რადგან მილიონობით პატიოსანი კაცი დასჯილა უსამართლოდ, მაგრამ საბოლოოდ გარკვეულა, ვინ რით სუნთქავს და რას წარმოადგენს. ილია ამბობს „სანთელ-საკმეველი თავის გზას არ დაკარგავსო“. დღეს არა, ხვალ ყველაფერი თავის ადგილზე დადგება. მართალია ტანჯვისა და წამების ფასად, მაგრამ ვისაც არ შეუგრძნია სიმწარე შეზღუდვისა, თავისუფლების სიტკბოს ძნელად მიხვდება: ძნელად მიხვდება ის აგრეთვე მეგობრობისა და ერთგულების ფასს, რადგან ლხინში მყოფს ბევრი მეგობარი ჰყავს, გაჭირვებაში ჩავარდნილს კი ხშირად ღალატობენ, ღალატობენ მეგობრობაშიც და სიყვარულშიც. ამიტომ შეგრძნება იმისა, რომ შენს მეგობარს, უერთგულეს მეგობარსა და განუმეორებელ სიყვარულს რაღაც უჭირს, მძიმე ასატანია; მომწერე ორი სიტყვით, როგორ ხარ, მომწერე სიმართლე, რატომ არაფერი ისმის შენგან, რა არის მიზეზი“...

●

ამ პუბლიკაციაში ჩვენ არ გვიცდია შევხებოდით გია კოვზირიძის დანაშაულის ხარისხსა და მის შესაბამისობას სასჯელთან, მაგრამ ცხადია, საბჭოთა — განსაკუთრებით რუსეთისა და შუა აზიის ციხეებში გამეფებული ანტიქართული განწყობილება და განსაკუთრებული სისასტიკე სცილდება ადამიანურობის გაგებას. აქედან გამომდინარე, არ შეიძლება გულგრილები ვიყოთ ჩვენს იმ თანამოძმეთა ბედისადმი, რომლებიც იქ იხდიან სასჯელს. გია კოვზირიძე ამჟამად საქართველოშია, ამდენად მის სიცოცხლეს — შეიძლება ითქვას — საფრთხე არ ემუქრება, მაგრამ სხვები?

დაბოლოს: გია კოვზირიძის საქმე, როგორც დასაწყისშივე აღვნიშნეთ, სერიოზულადაა გასაანალიზებელი.

არც ერთი ჩვენგანი არ უნდა დავრჩეთ გულგრილნი ჩვენი თანამემამულის ბედისადმი. ამას საქართველოს მომავალიც გვავალებს.

პუბლიკაცია მოამზადა
თეიმურაზ კვირკველიამ

ჰონორარი გადაირიცხება მერაბ კოსტავას სახელობის ფონდში.

„ახალგაზრდა ივერიელი“

ილიკო & ილარიონი

სატირისა და იუმორის კლუბი

მზის მწვანე შუქი

[illegible]

სეზონი

[illegible]

შუშის თვალი

[illegible]

გმადლობთ. ნახვამდის. მომავალ შეხვედრამდე დამოუკიდებელი გაზეთის ფურცლებზე

[illegible]

...დადონ კლუბთან საქმიანი ხელშეკრულება და მისცენ მას სპეციალური ორგანოს დაარსების საშუალება. ამდენად, დღეს მხოლოდ დროებით დავცილდებით ჩვენს მკითხველს, რათა სულ მალე ისევ [illegible]

[illegible] თავდაპირველად აქ გვინდა მოყვარულ ლინგვისტთა ხსენება, რომელთა ბეჯითმა შრომამაც რამდენიმე წლის განმავლობაში შექმნა „ქართული ენის ახალი განმარტებითი ლექსიკონი“. ამ საქმეში დასაქმებულთა რიცხვი — 119 ნებისმიერ სამეცნიერო აკადემიურ ლექსიკონის შემდგენელ კომისიას შეშურდებოდა.

ან ავიღოთ თუნდაც „მზის მწვანე შუქში“ გამოქვეყნებულ პატარა ისტორიათა ავტორები, რომლებმაც დავიწყებისათვის არ გაიმეტეს და მთელი საქართველო აზიარეს თავიანთი პატარების ნებსით თუ უნებლიედ მახვილგონივრულ გამონათქვამებს.

ან სხვანი, რომელი ერთნი ჩამოვთვალოთ: მივიწყებული და ურთულესი სალექსო ფორმის, პალინდრომის შემოქმედნი თუ ხალხური ზღაპრების თანამედროვე ენაზე გარდამთქმელნი, კედლის გაზეთის ეზოპეს ენით მოუბარი ქრონიკიორები თუ პოეზიაში ჩაკირკიტებული პაროდისტები.

ყველას ერთად კიდევ და კიდევ ვუხდით მადლობას და კვლავაც ვეპატიჟებით აწ უკვე დამოუკიდებელ გაზეთში სათანამშრომლოდ.

ჩვენი ახალი გაზეთი, სავარაუდოდ ისევ „ილიკოსა და ილარიონის“ სახელწოდებით, ცხადია, იხელმძღვანელებს იგივე პრინციპებით, რითაც ხელმძღვანელობდა კლუბი წლების მანძილზე „ახალგაზრდა ივერიელში“. რაკილა სატირისა და იუმორის ძირითად მოვალეობას ცხოვრებისა და ყოფის მანკიერ თვისებათა ასახვა წარმოადგენს, გაიმედებთ, რომ ჩვენ კვლავინდებურად ნოდარ დუმბაძისეული პრინციპის მომხრენი ვიქნებით, რომელ[illegible] თვლიდა, რომ იუმორი — თ[illegible] შხამია, ხოლო სატირა — მ[illegible] ამიტომ, ჩვენ თბილ შპა[illegible] ყოველგვარი წვრილ[illegible] აკიერების წარმოჩენის მ[illegible]ისას, იქნება ეს პირმოთნეობა, [illegible]ბიუროკრატია, მამებლობა, თვალ[illegible] ახვევა თუ სხვა რამ ამათი მ[illegible], რადგან მოგვჩნია, რომ ყო[illegible]ვე ეს სიმახინჯენი საქართველ[illegible] ორსაუკუნოვანი მონობით [illegible] გამოწვეული და მათ წინაა[illegible] სატირული არსენალის გამ[illegible]ება ბედურებისათვის ზარბ[illegible]დან დაშენილ ჯერს დაემსგავს[illegible]. რაც შეეხება ჩვენს სატირულ დამოკიდებულებას, იგი ს[illegible] იყო და იქნება კვლავ გა[illegible]ნილი ეროვნული მოძრაობ[illegible] მოწინააღმდეგე ძალთა მიმართ! [illegible] ძალთა შორის, ვინც შეგნებულ[illegible] თუ შეუგნებლად აფერხებ[illegible] საქართველოს თავისუფლებისაკ[illegible] მიმავალ გზაზე, — ადრეც ხომ [illegible] და ახლა, ცხადია, უფრო [illegible] გაგვიჩნდება მტრები და მათ [illegible]არსებობა ჩვენს [illegible]ლაზე ნაკლებად როდი გვეამ[illegible].

ამდენ[illegible] მდე არ დაგვიტოვ[illegible] „მოწინააღმდეგენი“ [illegible] გარეშე, ისე არც მ[illegible] ში დავტოვებთ. ვინც [illegible] იყოს: ინტერფრონტი ი[illegible] ეს თუ საზოგადოება „სტალ[illegible]“, ეროვნული ჩემპიონატის მო[illegible]აღმდეგე ვეტერანი სპორტსმენ[illegible] თუ ომის ვეტერანთა ის ნა[illegible], ვინც მეორე მსოფლიო ომს დღემდე სამამულო ომად უთვლის ქართველობას, მასობრივი სუგესტიური სეანსის ჩამტარებელი გასტროლიორები თუ ლენინური პარტიის ფუნქციონერები, ძველი დროის სოციალ-დემოკრატები, თუ ახალი დროის მათი მემკვიდრეები...

არც შემთხვევითია ის გარემოება, რომ ჩვენი კლუბი დაარსდა 1986 წლის 8 თებერვალს — დავით აღმაშენებლის ზეობის დღეს — და იქნებ ეს ბედნიერი დამთხვევა მას მომავალშიც სასიკეთოდ დაექვება.

მათთვის, ვინც „ილიკოსა და ილარიონის“ რეგულარულ მკითხველად თვლის თავს, ქრონოლოგიურად აღვნუსხეთ კლუბის ყველა ადრინდელი გამოშვების ნომრები და თარიღები, რათა საჭიროების შემთხვევაში შეიძლონ სასურველი პუბლიკაციების იოლად მოძიება:

1. 1986 წ. — 8 თებერვალი
2. 1986 წ. — 1 აპრილი
3. 1986 წ. — 24 მაისი
4. 1986 წ. — 24 ივნისი
5. 1986 წ. — 2 აგვისტო
6. 1986 წ. — 30 აგვისტო
7. 1986 წ. — 9 ოქტომბერი
8. 1986 წ. — 22 ნოემბერი
9. 1986 წ. — 18 დეკემბერი
10. 1987 წ. — 1 იანვარი
11. 1987 წ. — 21 თებერვალი
12. 1987 წ. — 31 მარტი
13. 1987 წ — 5 მაისი
14. 1987 წ. — 2 ივნისი
15. 1987 წ. — 18 ივლისი
16. 1987 წ. — 22 აგვისტო
17. 1987 წ. — 22 ოქტომბერი
18. 1987 წ. — 24 ოქტომბერი
19. 1987 წ. — 14 ნოემბერი
20. 1988 წ. — 1 იანვარი
21. 1988 წ. — 23 იანვარი
22. 1988 წ. — 8 მარტი
23. 1988 წ. — 31 მარტი
24. 1988 წ. — 5 მაისი
25. 1988 წ. — 4 ივნისი
26. 1988 წ. — 14 ივლისი
27. 1988 წ. — 1 სექტემბერი
28. 1988 წ. — 15 ოქტომბერი
29. 1988 წ. — 17 ნოემბერი
30. 1988 წ. — 29 დეკემბერი
31. 1989 წ. — 1 იანვარი
32. 1989 წ. — 12 იანვარი
33. 1989 წ. — 14 თებერვალი
34. 1989 წ. — 8 მარტი
35. 1989 წ. — 1 აპრილი
36. 1989 წ. — 8 ივლისი
37. 1989 წ. — 5 აგვისტო
38. 1989 წ. — 7 სექტემბერი
39. 1989 წ. — 18 ნოემბერი
40. 1990 წ. — 4 იანვარი
41. 1990 წ. — 15 თებერვალი
42. 1991 წ. — 8 მარტი
43. 1990 წ. — 31 მარტი
44. 1990 წ. — 5 მაისი
45. 1990 წ. — 21 ივნისი

დასასრულ, ორიოდე სიტყვით გავანდობთ მკითხველს, თუ რას ვპირდებით მას ახალგაზრდული სატირულ-იუმორისტული გაზეთის „ილიკოსა და ილარიონის“ გამოშვებაში.

რაღა თქმა უნდა — ყველა იმ რუბრიკას გაუხანგრძლივდება სიცოცხლე, რომელთაც დასაბამი მიეცა კლუბში: გაგრძელდება ქართულ თუ საზღვარგარეთულ სატირისა და იუმორის ნიმუშების ბეჭდვა. გამოქვეყნდება ჩვენი და უცხოელი კარიკატურისტების ნახატები; კვლავაც წამოგიდგენთ საუკეთესო პალინდრომებს, პაროდიებს, ლექსიკონებს; რაც შეეხება „მზის მწვანე შუქის“ რუბრიკას, იგი ორგანულად ჩაერთვის გვერდში, რომელიც სპეციალურად ბავშვებისათვის იქნება განკუთვნილი. კლუბის მიერ გაზეთ „შანსთან“ თანამეგობრობით გამოცემული ერთდროული გაზეთ „ჩუმარას“ ნომრებიდან ჩვენს დამოუკიდებელ გაზეთში გადმოინაცვლებენ ცნობილი ხუმარები: ბენია და ბეჭტია თავიანთი „სადღეისო დაკვირვებებით“ და რეკლამათა უკუღმა, შებრუნებული ფორმები, სახელწოდებით: „ამალკერ“, რითაც ღირსეულად მივუზღავთ ყოველივე უკეთურს, ამავე დროს: ვფიქრობთ, დავაარსოთ ნამდვილი რეკლამების ბიუროც, რომელიც სახუმარო ფორმით წარმოგიდგენთ ყოველივე ღირსეულს!

ჩვენს ახალ გაზეთთან დაკავშირებით ცნობების მიღება შეგეძლებათ „ახალგაზრდა ივერიელის“ საშუალებით, სადაც მითითებული იქნება გაზეთის გამოსვლის თარიღი და იქვე, ჩვენი ახალი მისამართი. მანამდე კი კორესპონდენციები შეგიძლიათ ძველებურად გამოაგზავნოთ „ახალგაზრდა ივერიელის“ მისამართზე.

გამოთხოვებისას გაზეთ „ახალგაზრდა ივერიელის“ ყველა თანამშრომელსა და მის მკითხველს გვსურს ვუთხრათ: გმადლობთ. ნახვამდის. მომავალ შეხვედრამდე დამოუკიდებელი გაზეთის ფურცლებზე!

„ილიკოსა და ილარიონის“ კლუბის საბჭო

დაშიფრული ბარათი უცხო პლანეტიდან

ჩვენ, პლანეტა „ოკრობოკრო-როქერეტის“ ნეიტრალური დამკვირვებლები დედამიწაზე, გავეცნით ბ-ნ ტურაშვილის „უცხოპლანეტელის წერილით“. მას შემდეგ, რაც დედამიწაზე მოგვავლინეს, სიყალბის მეტი რა გვინახავს, მაგრამ ოკრობოკრული ანდაზისა არ იყოს, სანამ ვირის სახრე არ გიწვნევია, თავი ბედაური გგონია.

როგორც ჩანს, ბ-ნ დ. ტურაშვილს ჰგონია, რომ „ოკრობოკრო-როქერეტის“ რემისრები დაშიფრულ ნაცოდვილარს სუკ-ის აგენტებივით საფოსტო მტრედებით გადასცემენ ცენტრს (გასძვრა მტრედს ფეხიდან „დაშიფრული წერილი“ და იპოვა ბ-ნმა დავითმა) და არა პირდაპირი სტერეოფონური ფერადი ვიდეო-ტელეპატიური კავშირით, როგორც ეს სინამდვილეშია (დაექვებულთ შეუძლიათ ტელევიზორი გადართონ 36-ე არხზე და მოისმინონ ჩვენი გაგზავნილი ნამდვილი და ზუსტი ინფორმაცია საქართველოს შესახებ).

ბატონო დავით, რას გვერჩოდით, ჩვენი ამბავი თავშესაქცევად რომ აქციეთ და ამდენი რამე დაგვაბრალეთ, გეგონათ მართლა არ ვარსებობდით? ფანტაზია მწერლისათვის აუცილებელია, მაგრამ „არა ცილი სწამო მოყუასსა შენსა ზედა წამებითა ცრუითა“.

რომელი ერთიდან დავიწყოთ... „საგინფცენტრის“ (წაიკითხე — საგალაქტიკათშორისო ინფორმაციული ცენტრი) გადაწყვეტილებით თქვენს გალაქტიკას „ოკრობოკრო-როქერეტი“ კურირებს. რომ არაფერი ვთქვათ სამყაროზე, ამ გალაქტიკაში დედამიწა ერთი პაწაწკინტელა წერტილია, ხოლო საქართველო — წერტილის წერტილი. გალაქტიკის ყოველ ასეთ, საწყენად არ მიიღოთ და, ნაწერტილარზე ჩვენმა პლანეტამ სამი კაცი რომ გაგზავნოს, ოკრობოკროზე კატები დაიწყებენ ყეფას (გვყავს, ბატონო!). ახლა არ იკითხავთ, როგორ მოვხვდით სამივე რემისარი საქართველოში?

— დათა — ბატონო, ნასწავლი კაცი ხარ, ევროპაში ნამყოფი, „ღვინის ტრადიციაში გამოჭირდაო“, რომ გვაბრალებ, ღმერთი არ გწამს? მე, ბატონო, ევრაზიის კონტინენტი მებარა, მაგრამ რაც ვზარე და მოვიწიე, გეტყვი აგერ. ესპანეთში ჩამოვხტი პირველად. ერთ სულ მოსახლეზე წელიწადში ნახევარი ტონა ხერესი და სამასი ლიტრა მადერა მოდის. თუ არ გჯერათ, ნახეთ ენციკლოპედიაში. დალევ — ესპანელი ხარ, არ დალევ — უცხოპლანეტელი. გავუძელი სამი თვე და გადმოვედი საფრანგეთში. დილით შამპანურით ვიყავი მთვრალი და საღამოს კონიაკით თუ პირიქით, არ მახსოვს. გერმანიაში ლუდის სმას გადავყევი, ფინეთში — ყოველკვირა ლენინგრადში (ფუი ეშმაკს!) ავტობუსით წანწალსა და გაბურბუსალებას. მაგრამ ეს ყველაფერი ზღაპარია თურმე, იმ უბედურებასთან, რუსეთში რომ მელოდა. შუა რუსეთში „სამაგონისა“ და ბუტოლინ წამულ-გადაფხეკილი პურის ყლაპვით კუჭის ლანჩა მქონდა ამოტრიალებული, ხოლო ციმბირში ოდეკოლონისა და სპირტის სმით სამპირა საქალამნე ტყავი გადამძვრა ნიკაპზე. სულს ვღაფავდი. სასწრაფოდ შევბულება მომცეს ოკრობოკროდან და საქართველოში გამომგზავნეს სამკურნალოდ. უტუს ჩამოვყევი, იქ გავიცანი, ციმბირში. მანდარინა ჰქონდა ჩამოტანილი გასაყიდად უტუს, ფორთოხლად გაჰყიდა სულ, ცე ვიტამინია ორივე, კი გეცოდინება.

ოდიშში ვარდი ჰყვაოდა მაშინ. ეზოში რომ შევედით, გაიშალა სუფრა. თეფშზე დალაგებული, ოჯალეშით გაპიპინებული ხუთი ჰიქა გადმომილოცა თამადამ. ყანწი ყოფილიყო ნეტავ, ცოტას ჩასხმის დროს დააკლებ, ცოტას დალევის დროს ჩატოვებ. ვიცი ეს, მაგრამ მასპინძლებმაც იციან და ამ ბროლის ჰიქებში წვეთებს დაგითვლიან თუ უნდათ. ვაჟა, ჩემი ცოდა, რას მიპირებ უტუ-თქვა, მაგრამ უტუ რა შვილია, უტუ უტუა. დალევ — კოლხი ხარ, არ დალევ — გაყიდული უცხოპლანეტელი. დავხუჭე თვალები და გავწირე თავი. რა გითხრა, დათა-ბატონო, რომელ ენაზე გადმოვქცე ჩემი განცდა და მდგომარეობა. მაგდენი ქართული მე არ ვიცი და ოკრობოკრულად თუ მოვახერხე თქმა, ვერც შენ გაიგებ და ვერც შენი პროფესორები გაგიწევენ დახმარებას.

უკვდავების წ[illegible] მეღვრებოდა სხეულ[illegible]-თქვა, [illegible] მაგრამ ამ ელექსირს წყალი რ[illegible] ვუწოდო, უკვდავების იყოს[illegible] გინდა... მეხუთე თეფში რ[illegible] ვცალე, გავედი ხეზე (ოჯალეშ[illegible] ასულ ვაზს ნიშნავს კოლხ[illegible]). გავიდოდი, აბა რას ვიზამ[illegible]! სანამ ყურძენი დამწიფდებ[illegible] ჩიტებს ვუქშიებდი, რომ [illegible], შაშვისთვის კუმპალი [illegible] შემიტოვებია საზამთროდ. [illegible] გურიაში ვარ. იზაბელათი [illegible] მკურნალობას. მერე კახ[illegible] მაქვს გამოწერილი საერთო [illegible] გალაქტიკისათვის და ამას[illegible], ალბათ, რაჭველებიც გაიგ[illegible] ჩემ ამბავს, ეგება ერთი-ორ[illegible] ხვანჭკარაც გამატან[illegible] საციმბიროდ გამწესებულს „[illegible] აფთიაქში“.

„ყველა საქ[illegible] მთავრდება“, რომ [illegible], უცხოსამყაროელი ხომ არ[illegible], შე კაცო. დამთავრებულ ს[illegible] რა სჯობს, ბიძიკო. დალევ [illegible] ცოტას და ღმერთს მადლ[illegible], თორემ წყლის დალევ[illegible] შეხვდავს ზეცას. [illegible], სადაც კი მე ვყოფილვარ, „[illegible] კაპიტალისტები“ დიდი საქმის [illegible] ბანკეტით აღნიშნავენ და [illegible] ღვთითკურთხეულ ხალხს რ[illegible] ში ამოადინე ჰამაპაპური მა[illegible] არაა ეს კარგი.

— ბატონო [illegible], რატომ და როგორ მოვხვდით საქართველოში, ეს ჩვენი გაჭირვებაა და ჩვენთან დარჩეს, მე იმას ვიტყვი, შენ რომ გაგვიჭირე საქმე. „მე ვარ ერთერთ პარტიაში და მიტინგზეც გამოვედი ერთი-ორჯერ“, რომ დაგვიწერია ვითომ, ჩვენ აქ „ინტერნაციონალური ვალის“ მოსახდელად არ ვართ ჩამოსული. სამყაროს პირველი კანონი გვიკრძალავს სხვის საქმეში ცხვირის ჩაყოფას და ოკრობოკროზე ჰორადაც რომ გაიგონ ეს ამბავი ბუშტის გაბერვას ვინ გვაცლის, ძვირფასო, საპონივით გაგვაქრობენ საქართველოდან. „დიდ პატრიოტად მთვლიან. ისეთ სიტყვებს ვამბობ, გული უსკდებათ სიხარულისგან“-ო. — ღმერთო ძლიერო! ენას ძვალი არა აქვს, ბატონო დავით, მაგრამ კბილები კეფაზე ხომ არ არის ამოსული, თუ არ მოიკვნიტავს, ხომ უნდა მოიწეწკოს მაინც ამის მთქმელმა და დამბრალებელმა „ენა ტკბილად მოუბარი“?! არ ვართ ჩვენ, გენაცვალე, ისეთი, რომ ალალ ხალხს გულები ვუხეთქოთ. ნურც იმას დაიჯერებ, ხალხი პატრიოტს და ვაი-პატრიოტს ვერ არჩევდეს ერთმანეთისაგან. სამი ათასი წელია, ჩვენმა წინაპრებმა სივრცე რომ დაიმორჩილეს. ყველაფერი ვიცით, რაც ამ ხნის განმავლობაში მოხდა დედამიწაზე. ნუ გეშინია, ბიძიკო, შენ, ერი ბრძენია, შავბნელ საუკუნეებს დააღწია თავი და ახლა ცვარს კი არა ცუნამს გაატარებს ლაჯებში.

ტყუილს მოკლე ფეხები აქვსო, ამბობენ. მე თუ მკითხავ, ტყუილს საერთოდ არა აქვს ფეხები, დევს ფუნასავით შუა გზაზე და მაინცდამაინც შიგ თუ არ ჩატოპე და არ დაისვარე, უკვალოდ გააქრობს მზე და ქარ-წვიმა, არ გინდა, შუა გზაზე ფუნა ვერ დაინახო? ან, პატაკს აგენტის ვინაობა რომ არა აქვს მიწერილი, უავტორო პატაკი ვის გაუგონია? გაგვამხილე, ბატონო, და მოგვჭერი თავი, რომელმა დავწერეთ ეს „მოხსენებითი ბარათი“. დათო ტურაშვილიო, წერია, ასეთი ტურაშვილი ოკრობოკროზე ნამდვილად არ ცხოვრობს...

— „ყველა რაიონში თითო პარტია მაინც არის“-ო, ეს არის შენი საწუხარი, დათოს ვენაცვალე, მაგრამ ჩვენ რა შუაში ვართ? არც „აიდგი“ — „ადამონ“ (ფეხი და წადი სამშობლოში) ჩამოგვიყალიბებია და არც რომელიმე ოკრობოკრული პარტია, ისე, ამერიკის ქვეყნებზე არაფერს ვიტყვი, 200-300 წლის გამოჩეკილია სუყველა და საქართველოს მაგალითად არ გამოადგება, თორემ რაც იქ პარტიები და ასოციაციებია, სამ დღეს მოვუნდები ჩამოთვლას, არც დიდ ქვეყნებს მოვიმაგალითებ, მეტყვი ჩემი სამშობლო პატარააო. ანდორა ხომ გაგიგია, აგერაა, შუაგულ ევროპაში. ოციათასი კაცი ცხოვრობს სულ და ორი სასტიკად შეურიგებელი ოპოზიციური დაჯგუფება აქვთ: „ახალგაზრდათა ჯგუფი“ და „მოხუცთა ჯგუფი“. 40 წლამდე „ახალგაზრდათა ჯგუფში“ არიან და „მოხუცებს“ ებრძვიან, 40 წლის მერე „მოხუცთა“ პარტიაში გადადიან და „ახალგაზრდებს“ უშრობენ სისხლს. „დაუჯერებელი ამბავია“, მაგრამ ტიანშანთან და კავკასიონთან შედარებით ალპები ისეთი „ცისფერია“, ღმერთმა დაგიფაროთ. ამ მთების კალთებზეა ლიხტენშტეინიც, ოცდახუთიათასი მცხოვრებლითა და სამი სასტიკად შესარიგებელი პარტიით. ყოველ რვაათას კაცზე ერთი შესარიგებელი პარტია მოდის. ამ თანაფარდობით საქართველოში, სულ ცოტა, 625 დამოუკიდებელი პარტია უნდა იყოს, თითოეულ რაიონში — 13,5 (625:46). ხუთმეათედპარტიების პრობლემა მარტივია, ნახევარდასახელება ექნებათ და ან პროგრამა ან წესდება, მაგრამ მთელი პარტიები ასოებს თუ შეცვლიან დასახელებაში, თორემ წესდებაზე და პროგრამაზე ლაპარაკიც ზედმეტია, ლახუნდარელის გენიალური ფანტაზიაც ვერ დაუდებს ზღვარს, აცხონოს ღმერთმა! „პერსპექტივა“ დიდია და შენ რამ შეგაშინა მე გლახა, „წყალნი წავლენ და წამოვლენ“...

ვიცი, თუ არ იტყვი, იფიქრებ მაინც, ანდორა და ლიხტენშტეინი ევროპააო. გამბიაზე გეტყოდი, მაგრამ აფრიკააო, მომახლი და აბა, „სხვა საქართველო სად არის“?..

გაუმარჯოს ოკრობოკრო — საქართველოს!

ი უმ ორი

ნიკურტი

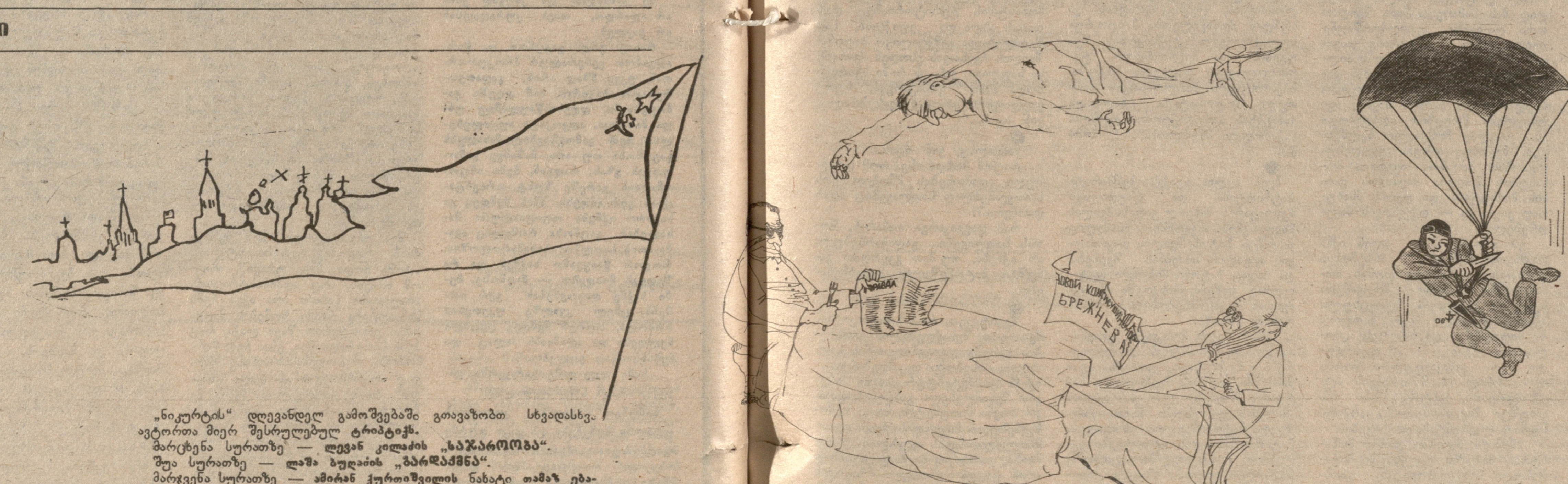

„ნიკურტის“ დღევანდელ გამოშვებაში გთავაზობთ სხვადასხვა ავტორთა მიერ შესრულებულ **ტრიპტიქს.**

მარცხენა სურათზე — **ლევან კილაძის „საჯაროობა“.**

შუა სურათზე — **ლაშა ბუღაძის „გარდაქმნა“.**

მარჯვენა სურათზე — **ამირან ქურთიშვილის** ნახატი **თამაზ ებანოიძის** თემაზე **„დაჩქარება“.**

ოთხპირიანი ზმა

ქართული ენის ახალი განმარტებითი ლექსიკონი

ხ

ხავხიანი — ხავსმოდებული იები
ხალახი — ბევრ ხალებიანი
ხანდაზმული — (პოეტ.) შიგადაშიგ ზმით ნათქვამი
ხანდაყოფილი — ზოგჯერ დანაწევრებული
ხანდახან — (დიალ. კახ.) — მოხანი და მოხანი
ხანმოკლე — 1. (აღმ.) ტანდაბალი ხელმწიფე
2. ზოგჯერ მოკლე
ხარკამეჩი — (საგინ.) შენ კამეჩი ხარ
ხარკი — არსებობ, განა?
ხარშვა — ძროხამ ხბო (მოზვერი) მოიგო
ხარხარი — უღელი ხარი
ხახამშრალი — მწყურვალი
ხელეული — ცალხელა
ხელბურთელი — (დიალ. კახ.) ხელბურთის დაწყებას ელოდები
ხელთათმანი — ხელზე ამოსული ბალნები
ხელმოკლე — კოტიტა ხელებიანი
ხელნაწერი — სვირინგი
ხელრთვა — ხელით დართვა (ბამბის, მატყლის და მისთ.)
ხელსაქნარი — ქნარის მომარჯვება დასაკრავად
ხელსაყრელი — 1. სამაჯური
2. საჩელო
ხელშეკრულება — ხელებზე დადებული ბორკილები
ხერხემალი — მალა გახერხე
ხეტიალი — გასაცოდავებული ხე
ხეშეშობა — ხის გახმობა
ხორხოცი — ოცი ხორხი
ხრამული — მულს გული გამოჰვამა

ჯ

ჯაგიანი — იებით მოფენილი ჯაგები
ჯადოქარი — მაცოცხლებელი ნიავი
ჯარისკაცი — მატყლის სართავ ჯარაზე მომუშავე ადამიანი
ჯეჯილიანი — პურის ყანა, რომელშიც იებია ამოსული
ჯინიანი — ჯინით (სასმელი) ავსილი
ჯომარდი — (დიალ. ქიზიყ.) მკვირცხლი ყმაწვილი
ჯოჯოხეთი — მორმომარჯვებული ჯოჯო

ჰ

ჰაერი — აგერ, ერი
ჰაეროვნება — კლიმატისგან მიყენებული ზიანი
ჰარაკირი — კირი, მაგრამ რა კირი!
ჰაშიში — ესეც თქვენ შიში!

●

ანი-დან ჰოე-მდე ქართული ენის ახალი განმარტებითი ლექსიკონის შედგენაში მონაწილეობდნენ:

ნანა და სანათა აბელაშვილები (გურჯაანის რ-ნი, ს. ველისციხე), **მანანა ალადაშვილი** (სიღნაღის რ-ნი, ს. ჯუგაანი), **ნესტან არველაძე** (ქუთაისი), **ციცინო და თორნიკე არსენაშვილები** (თბილისი), **ტარიელ ბადრიძე** (თბილისი), **ანტონ ბალახაშვილი** (ადიგენის რ-ნი, ს. უდე), **ემზარ ბარამაშვილი და ლელა ღიბრაძე** (თბილისი), **მარინა ბაქრაძე** (თბილისი), **თენგიზ ბებიაშვილი** (ჭიათურა), **მაგული, ირმა და ლელა ბეგიაშვილები** (გარდაბნის რ-ნი, ს. კუმისი), **პაატა ბენდელიანი** (თბილისი), **ი. ბერიშვილი** (ონის რ-ნი, ს. სორი), **ნინო ბოჭორიშვილი** (ქუთაისი), **ხოსო გალდავა** (გალი), **ალეკო გარაშვილი** (ახმეტის რ-ნი, ს. საკობიანო), **ნონა გაფრინდაშვილი** (საჩხერის რ-ნი, სავანე), **ცირა გეგეშიძე** (ტყიბული, ს. ორპირი), **თენგიზ გელაშვილი** (სურამი), **დიანა გენგაშვილი** რუსთავი), **აბესალომ გვახალია** (ზუგდიდის რ-ნი, ს. ოქტომბერი), **თამაზ გვახალია** (რუსთავი), **მარადი გეგეჭკორი** (ჭიათურის რ-ნი, ს. ხრეითი), **გიორგი გოგია** (თბილისი), **თორნიკე გოგოლაშვილი** (თბილისი), **მერაბ გოგოლაძე** (თბილისი), **ლელა გულედანი** (თბილისი), **ვასილ გულეური** (გორი), **ეკა გულიაშვილი** (საჩხერის რ-ნი, ს. იცქისი), **გ. გურგენიძე** (თბილისი), **გიორგი და ზვიად დავითაშვილები** (თბილისი), **ახმათ დეკანოიძე** (ოზურგეთის რ-ნი, ს. ოზურგეთი), **გივი დილმელიშვილი** (თელავი), **კ. დოლბაია** (ფოთი), **დალილა და თამრიკო ელიხაშვილები** (გურჯაანის რ-ნი, ს. ჰანდარი), **დავით ვაშალომიძე ეკა და ალეკო რურუები** (თბილისი), **ჯემალ ვეკუა** (გულრიფშის რ-ნი, ს. ქვემო-ფშაფი), **თენგიზ ზარქუა** (ზუგდიდის რ-ნი, ს. ოქტომბერი), **ივერი თაბაგარი** (ჭიათურა), **ნინო თაგვაძე** (ცაგერი), **კობა თამაზაშვილი** (კასპის რ-ნი, ს. კას-ინგილო), **ასმათ თოდაშვილი** (თბილისი), **ხოსო იმედაშვილი** (თბილისი), **რევაზ კაკალაშვილი** (თბილისი), **ლილი კალანდაძე** (ჩოხატაურის რ-ნი, ს. მეწიეთი), **ბ. კარელიძე** (გორი), **რუსუდან კახაძე** (ხულო, ს. ბეღლეთი), **ინგა კახიძე** (წყალტუბოს რ-ნი, ს. ღნორისა), **მედეა კახიძე** (ხელვაჩაურის რ-ნი, ს. ქვედა ჩხუტუნეთი), **მთვარისა კენჭოშვილი** (თერჯოლის რ-ნი, ს. თუზი), **ნატო კერესელიძე** (გორი), **გრიგოლ კვირიკაშვილი** (ბოლდადის რ-ნი, ს. წითელი ხევი), **იოსებ კოპაძე** (ხაშურის რ-ნი, ს. ცხრამუხა), **ნინო ლაცაბიძე** (ხარაგაულის რ-ნი, ს. მოლითი), **ტ. ლაცაბიძე** (ქარელი), **ზინაიდა ლობჟანიძე** (აბასთუმანი), **ოლეგ ლობჟანიძე** (ვალე), **ნელი მანჩხაშვილი** (რუსთავი), **მაკარ მაქაცარია** (სოხუმი), **მ. მაჩიტაძე** (ზესტაფონი), **ნინო მეხხიძე** (რუსთავი), **თამთა და ნინო მიქელაძეები** (ქუთაისი), **ბიჭიკო მოდებაძე** (ახალციხე), **დალი მუავანაძე** (მუახევის რ-ნი, ს. წყაროთა), **თამაზ მუზაშვილი** (გორი), **ლია მუმლაძე** (რუსთავი), **ნონა ნინიაშვილი** (წნორი), **ჯაბა ნოზაძე** (ქარელის რ-ნი, აგარა), **ანა ოთიაშვილი** (საგარეჯოს რ-ნი, ს. კაკაბეთი), **ჯანო ონიანი** (ქუთაისი), **ინგა ოსკანოვი** (სურამი), **მაია პატარაია** (ბათუმი), **ხათუნა პეტრიაშვილი და ნანული ტაბატაძე** (ზნაურის რ-ონი, ს. ნული), **თამარ პიტიურიშვილი** (ყვარლის რ-ნი, ს. სანავარდო), **ნუგზარ რუხაია** (ოჩამჩირე), **გია სიმონია** (თბილისი), **კობა სოხელია** (ბოლნისის რ-ნი, დაბა კაზრეთი), **ლელა სურმანიძე** (ქედის რ-ნი, ს. აქუცა), **კობა ტაბატაძე** (ქარელი), **ხვიჩა ტუკვაძე** (ქუთაისი), **ბადრი უგრეხელიძე** (სოხუმი), **ტარიელ უფლისაშვილი** (ჭიათურის რ-ნი, ს. რცხილათი), **ნატო ფაჩუაშვილი** (რუსთავი), **ნანა ქათამაძე** (ზესტაფონის რ-ნი, ს. ქვედა საქარა), **იზოლდა და ირინე ქარქაშაძეები** (ტყიბული, ს. დაბაძველი), **ხოხო ქარცივაძე** (თბილისი), **თამილა ქეხაძე** (წყალტუბო), **მაია ქიტოშვილი** (გურჯაანის რ-ნი, ს. კაჭრეთი), **ხათუნა ქუთათელაძე** (ხონის რ-ნი, ს. გოჩა ჯიხაიში), **ვაჟა ღვალაძე, რობერტ ხადილიანი** (თბილისი), **დავით ღოლიჯაშვილი, დავით ყანდორელაშვილი** (თბილისი), **რამაზ შარიქაძე** (თბილისი), **ზურაბ შენგელია** (ჩხოროწყუს რ-ნი, ს. ჰოლა), **ზურაბ შინჯიაშვილი** (სიღნაღის რ-ნი, ს. ქვემო მაღარო), **დარეჯან შიოშვილი** (საგარეჯო), **ნინო ცარციძე** (საჩხერის რ-ნი, ს. ჯალაურთა), **გიორგი ცხვედაძე** (ქარელის რ-ნი, ს. კეხიჯვარი), **დოდო ძაძამია** (ოჩამჩირე), **ქეთინო ჰელიძე** (გორის რ-ნი, ს. გამარჯვება), **ზვიად ჭიჭიკოშვილი** (რუსთავი), **მერი ხარაშვილი** (წითელწყაროს რ-ნი, ს. სამთაწყარო), **თინა ხაჩიძე** (გორი), **ბეჟან ხეჟიაშვილი** (გურჯაანის რ-ნი, ს. კოლაგი), **ნანა ხითარიშვილი, ლია მოხეშვილი** (ვალე), **ბადრი ხონელიძე** (ზუგდიდი).

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სრულიად საქართველოსა და მთელი ქართველი ერის საყურადღებოდ!

საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში დღეს არსებული განხეთქილება და ძმათა შეურიგებელი დაპირისპირება უდიდეს საშიშროებას უმზადებს ქართველ ერს. ერთიანობის, კონსოლიდაციის გარეშე ძნელდება თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის წარმატებით სვლა. დღეს საქართველომ გამოიღვიძა, დღეს საქართველო დადგა დიდი პრობლემების, სირთულეების და ისტორიული გარდატეხის წინაშე, და დღეს ქართველ ხალხს არა აქვს უფლება გაერთიანებული არ იყოს. გათიშულობა და დაქსაქსულობა ნამდვილად დამღუპველია. ეს უნდა შეიგნოს ყველამ. თითოეულ ქართველს, ვისაც ეს არ ესმის და არ სურს ამის აღიარება, მართლაც საქართველოსათვის სიკეთე არ სწადია.

საქართველოს განთავისუფლებისა და ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენისათვის უკომპრომისო ბრძოლის გზაზე საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიას არაერთხელ გადაუდგამს ნაბიჯი ეროვნული მოძრაობის გამთლიანებისათვის, რამეთუ ჩვენი დევიზი იყო, არის და იქნება — ღმერთი, თავისუფლება და ერთიანობა!

ხედავს რა იმ უდიდეს საშიშროებას, რომელიც გამოწვეულია ეროვნულ მოძრაობაში არსებული განხეთქილებით, საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტია დგამს კონკრეტულ ნაბიჯებს ამ უმტკივნეულესი პრობლემის გადასაჭრელად. ამასთან დაკავშირებით **1990 წლის 10 აგვისტოს, პარასკევს, საღამოს ექვს საათზე, შოთა რუსთაველის მოედანზე, კინოს სახლის წინ** მოეწყობა სახალხო მანიფესტაცია, რომელზეც საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტია გამოვა კონკრეტული წინადადებებით.

მოგიწოდებთ ყველას, ვინც ესწრაფვის ერთიან, თავისუფალ და ძლიერ საქართველოს, აქტიური მონაწილეობა მიიღოს 10 აგვისტოს თავყრილობაში.

ღმერთი იყოს ჩვენი მფარველი!

საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის სახელით

ირაკლი წერეთელი
ირაკლი ბათიაშვილი

ალტერნატიული

ეროვნული მოძრაობის საკოორდინაციო ცენტრის განცხადება

იმ ნაირ-ნაირ ხერხთაგან, რომელთა გამოყენებითაც იმპერიული ხელისუფლება ქართველი ერის კულტურულ (საბოლოოდ კი ეთნიკურ) ასიმილაციას ცდილობს, ერთ-ერთი, ყველაზე ქმედითი, ქართული მთარგმნელობითი საქმიანობის უკიდურესობამდე შეზღუდვა გახლავთ. მკაცრი ცენზურის და ათასგვარი (ეკონომიკურ-ადმინისტრაციული მარწუხის გამოყენების შედეგად საქმე იქამდე მივიდა, რომ დღეს, როცა ყველა ევროპულ (და არა მარტო ევროპულ) ერს საკუთარ ენაზე შეუძლია საკაცობრიო კულტურის მონაპოვრების გაცნობა, მწიგნობრობის 2500-წლოვანი ისტორიის მქონე ქართველი ერი ამ მხრივ გამონაკლისს ქმნის. კურიოზია, მაგრამ ისიც ფაქტია, რომ თვით 1000 წლის წინათ ათონელ მოღვაწეთა და სხვათა მიერ თარგმნილ უძვირფასეს ლიტერატურასაც კი დღემდე გამოცემა არ ღირსებია. ასიმილატორული პოლიტიკის მესვეურთა ჩანაფიქრით ურუსულოდ, ქართული ენის ამარა, სულიერებისა და აზროვნების ვერც ერთ სფეროში ქართველი კაცი ნაბიჯს ვერ უნდა დგამდეს. ქართულ ენაზე საკაცობრიო კულტურის მონაპოვრის ამსახველი თარგმნილი ლიტერატურის სიმცირე, თარგმნილი წიგნების გამოცემის უკიდურესობამდე შეზღუდვა ქართველი ერის რუსიფიკაციის ერთ-ერთი მძლავრი წინაპირობაა.

ისიც ცხადია, რომ ჩვენი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის წარმატება-წარუმატებლობა ყოველი მოქალაქის პოლიტიკური შეგნების დონითაც არის განპირობებული. ამ შეგნების ამაღლება კი შეუძლებელია თუნდაც არისტოტელეს, მონტესკიეს, ჯონ ლოკის, სემიონ ფრანკის თუ სხვათა პოლიტოლოგიური მემკვიდრეობის გაცნობის და თავის დროზე მისი შესწავლის გარეშე. ამ მემკვიდრეობის ქართულ ენაზე არარსებობა დღეს სერიოზულ დაბრკოლებას უქმნის დემოკრატიულ მოძრაობას საქართველოში, მკვეთრად ზრდის ნეობოლშევიზმის თუ ტოტალიტარიზმის რომელიმე სხვა სახეცვლილებით აღზევების შანსს.

ყოველივე ზემოთქმული საკმარისია იმ დასკვნის გამოსატანად, რომ ჩვენი კულტურისა და პოლიტიკური მოძრაობისათვის უაღრესად მნიშვნელოვან მთარგმნელობით სფეროში ხელისუფლების მიერ გატარებული ტრადიციული დისკრიმინაციული პოლიტიკა ერთხელ და სამუდამოდ უნდა შეიცვალოს. არადა ეს პოლიტიკა დღემდე გრძელდება.

ფართო საზოგადოებისათვის კარგად არის ცნობილი, რომ აგერ უკვე ლამის წელიწადია საქართველოს მთარგმნელთა კოლეგიის საგაფიცვო კომიტეტი მთელ შრომით კოლექტივთან ერთად იბრძვის სრული ადმინისტრაციული დამოუკიდებლობის მოსაპოვებლად.

ეროვნული მოძრაობის საკოორდინაციო ცენტრს მიაჩნია, რომ ლიტერატურული პროცესი თავისუფალი კონკურენციის პირობებში უნდა ვითარდებოდეს. ყველა ლიტერატურულ გაერთიანებას უნდა გააჩნდეს თავისი სტრუქტურულ-ორგანიზაციული სახით თვითგანსაზღვრის და დამოუკიდებელი ფუნქციონირების საშუალება. დემაგოგიური ლაპარაკი „ქართული მწერლობის კონსოლიდაციისა“ (?!) „ერის ერთ მუშტად შეკვრის“ თაობაზე ჩვენს მიერ შეფასდება როგორც ლიტერატურული პროცესის ხელოვნურად მართვის, პოლიტიკური თუ კლასობრივი ინტერესებისათვის მისი დაქვემდებარების ტოტალიტარული მოდელის სიცოცხლის გახანგრძლივების მცდელობა.

მბრძანებლურ-ადმინისტრაციული სისტემის მარწუხებში იხუთება საქართველოს ყველა კულტურული დაწესებულება. დემოკრატიული ინსტიტუტების შექმნის გარეშე კი ჩვენი კულტურა ვერ გამოცოცხლდება. მწერალთა კავშირის სამდივნოსა და კოლეგიის შრომით კოლექტივს შორის წამოჭრილი კონფლიქტი კულტურის სფეროში დემოკრატიული ძალების ტოტალიტარულ სტრუქტურებთან შეჯახების სერიოზული პრეცედენტია. ეროვნული მოძრაობა ვერ შეეგუება ჩვენი კულტურის განვითარებისათვის ესოდენ საჭირო ორგანიზაციის ადმინისტრაციული მეთოდებით შებოჭვის ფაქტს და ხელისუფლებისაგან მოითხოვს ბიუროკრატიული წრეების მიერ პროვოცირებული და განგებ გაჭიანურებული კონფლიქტის შრომითი კოლექტივის სასარგებლოდ გადაჭრას.

XVIII საუკუნე ცრემლიანი ასოებით ჩაწერა ქართლის ცხოვრებაში ვახუშტი ბატონიშვილმა.

ფიზიკურად დაუძლურებული, დაჩეხილი საქართველოს აღდგინება კიდევ ერთხელ სცადეს ვახტანგ V შაჰნავაზის შთამომავალთ. სისხლის ფასად დაუჯდათ უკანასკნელი გაბრძოლება. იმედწართმეულთ საკუთარ მიწაზე აღარ დაედგომებოდათ.

მოსკოვს შეაფარეს თავი...

●

მოსკოვი. ქალაქის საკულტო ნაგებობათა შორის ერთ-ერთი უბრწყინვალესია დონის სტავროპიგიალური* მონასტერი. ჩვენთვის ესოდენ ძვირფასი და მრავლისმეტყველი, XVIII საუკუნის რუსეთს შეხიზნული ქართველების ცოცხალი მატიანე.

1684 წელს, ეკატერინე ალექსის ასულის აღთქმის შესაბამისად, საფუძველი ჩაუყარეს დონის დიდ ტაძარს;

1705 წელს პეტრე I-მა არჩილ II-ს (ვახტანგ V-ს უფროსი ძე) საქართველოდან ლტოლვილ იმერეთის მეფეს საგამგებლოდ გადასცა რუსული ქრისტიანული კულტურის სიამაყე—დონის მონასტერი. იმავე წელს არჩილის თხოვნით მონასტრის არქიმანდრიტად დაინიშნა ქართველი საეკლესიო მოღვაწე ლავრენტი.

ქართველებმა დაამთავრეს დონის ღვთისმშობლის ტაძრის მშენებლობა, რომლის მხოლოდ კედლების ამოყვანა იყო დაწყებული. ხის გალავანი შეცვალეს აგურის მაღალი და მტკიცე კედლებით. ააგეს წმინდა მამების ვრცელი და კეთილმოწყობილი ბინები...

1711 წელს დონის ახალი მონასტერი გარს შემორტყმული წითელი ქვის გალავნით უკვე მზად იყო.

ამავე წელს შვეციის ტყვეობაში მყოფი არჩილის უფროსი ვაჟი — ალექსანდრე გარდაიცვალა. მისი ცხედარი მამისა და არქიმანდრიტის გადაწყვეტილებით დონის მონასტერში, კერძოდ მირქმის ეკლესიაში დაკრძალეს. ასე დააარსა არჩილ II-მ თავისი და ვახტანგ VI-ის შთამომავალთა საძვალე, „ასე დაიწყო არსებობა დონის მონასტრის ქართულმა ნეკროპოლმა, განა პანთეონმა“.

ამ დროს მოხდა ფრიად მნიშვნელოვანი რამ, გაუქმდა ვალდაის ივერთა მონასტრის იერარქიული ხარისხი, რომელიც მიეწერა წმინდა ალექსანდრე ნეველის მონასტერს. არქიმანდრიტმა ლავრენტიმ ისარგებლა შემთხვევით და მეფე არჩილის მეუღლისა და ქალიშვილის (დარეჯანი) სურვილის შესაბამისად, 1915 წელს პეტრე პირველს მიმართა თხოვნით:

„მეფევ თვითმპყრობელო, ყოვლად მოწყალეო ხელმწიფევ! თქვენთვის — დიდის ხელმწიფის ბრძანებითა, კეთილშობილის მეფის არჩილ ვახტანგის შვილის აღთქმის თანახმად, თქვენ სამეფო სალოცავსა — ყოვლად წმინდა ღვთისმშობლის სავანეში, დონის მონასტერში დაკრძალულ არიან მეფისწულნი — ალექსანდრე, მათე და დავით არჩილის ძენი, ხოლო გარდაცვალების შემდეგ თავად არჩილ ვახტანგის შვილი, რომელიც მას სამარესა შინა შვილთა თანა დაიმარხა, კეთილმორწმუნე დედოფალმან ეკატერინე დავითის ასულმან და კეთილშობილმან მეფის არჩილის ასულმან დარიამ ინებეს მშობელთა საუკუნო ხსენებისათვის წმინდა სავანე იგი უმაღლესი წოდებით იდიდებოდეს... ყოვლად მოწყალეო ხელმწიფევ, შევთხოვ თქვენს უდიდებულესობას, ბრძანოთ ივერიის მონასტრის წოდება მიენიჭოს დონის მონასტერს და ღვთის მსახურად ვიყო მე — თქვენთვის მავედრებელი“.

ეს თხოვნა იმავ დღეს იქნა დაკმაყოფილებული. არსებული წყაროების მიხედვით დონის მონასტერში ქართველ მოღვაწეთა სულ 69 საფლავია აღრიცხული. აქედან ცნობილი იყო მხოლოდ 41 პიროვნების დაკრძალვის ადგილი. დანარჩენი, ე. ი. 28 დაკარგული იყო. დაკარგულთა შორის იყო: არჩილ II, მისი ვაჟის ალექსანდრესი, ვახტანგ VI-ს ძის ვახუშტი ბატონიშვილის, არქიმანდრიტ ლავრენტის და სხვების.

1983-84 წლებში დონის მონასტრის მირქმის ეკლესიაში ჩატარებული არქეოლოგიური გათხრების შედეგად დადგენილია თითქმის ყველა დაკარგული საფლავი გარდა ზოგიერთისა.

სამწუხაროდ, დაუდგენელ საფლავთა შორისაა XVIII საუკუნის უდიდესი ისტორიკოსისა და გეოგრაფის ვახუშტი ბატონიშვილის საფლავი.

ა. ვ. შჩუსევის სახელობის სახელმწიფო-სამეცნიერო კვლევითი არქიტექტურის მუზეუმის რუსული არქიტექტურის განყოფილების უფროს მეცნიერ-მუშაკს სტანისლავ კირილეს ძე ვოიტკოვსკის საისტორიო და საარქივო მასალებზე დაყრდნობით შეუდგენია დონის მონასტრის ფარგლებში დაკრძალული ქართველი მოღვაწეების ორი სია; პირველი, რომელთა საფლავების ადგილმდებარეობა დადგენილია და მეორე — დაკარგული საფლავების, რომლის V ნომრად წერია:

ვახუშტი ვახტანგის ძე, ბატონიშვილი, მეფე ვახტანგ ლეონის ძის შვილი, ისტორიკოსი და გეოგრაფი, გარდაიცვალა 1784 წელს 6 დეკემბერს 55 წლის, 4 თვის და 23 დღის ასაკში.

არც თამარის, არც შოთას, აღარც ვახუშტი-ბატონიშვილის?!

●

ვახუშტი ბატონიშვილი (ბაგრატიონი) დაიბადა 1696 წელს, პოეტი, მთარგმნელი, ლექსიკოგრაფი, ისტორიკოსი, გეოგრაფოსი. თავდაპირველი განათლება მამამისის, ვახტანგ VI-ის კარზე მიიღო დეკანოზ იესე გარსევანიშვილის ხელმძღვანელობით. განისწავლა როგორც საერო, ისე სასულიერო ლიტერატურაში. ვარაუდობენ, რომ თბილისში ევროპული განათლებაც უნდა მიეღო, ყოველ შემთხვევაში ლათინური კარგად იცოდა, იყო ქართული პოლიტიკური ცხოვრების აქტიური მონაწილე. ვახტანგ მეფეს ეხმარებოდა როგორც საშინაო, ისე საგარეო საქმის ნორმალიზაციის საქმეში.

1724 წელს ვახუშტი, ვითარცა ვახტანგ VI-ის ამალის წევრი, რუსეთს გაემგზავრა. მოსკოვში დასახლდა და ხელი მიჰყო ნაყოფიერ შემოქმედებით მოღვაწეობას. მონაწილეობა მიიღო მოსკოვის უნივერსიტეტის დაარსებაში, რის გამოც მისი სახელი ვარაყით გამოუყვანიათ უნივერსიტეტის მარმარილოს დაფაზე.

მრავალმხრივი ნაღვაწიდან პირველ რიგში უნდა გამოიყოს მისი საქართველოს ცხოვრება, ანუ საქართველოს ისტორია, რომელიც მოიცავს თხრობას უძველესი ეპოქიდან თვით ვახუშტის ეპოქამდე.

ვახუშტი მთარგმნელობით მოღვაწეობასაც ეწეოდა. თარგმნიდა როგორც რუსულ, ასევე ევროპულ ლიტერტურას. დარგობრივად ლიტერატურა განეკუთვნებოდა ისტორიას, გეოგრაფიას, ფილოსოფიას, ლექსიკოგრაფიას. ვახუშტიმ მონაწილეობა მიიღო რუსულ-ქართული ლექსიკონის შედგენისა და მეცნიერული ტერმინოლოგიის დადგენის საქმეში. ბაქარისეული ბიბლიისათვის დართული ბოლოსიტყვა ცხადყოფს ვახუშტის სარედაქტორო ღვაწლს. („ქართული მწერლობა“, 1, 1984 წ.).

●

ჩვენ ხელთ გვაქვს ჭეშმარიტი პატრიოტისა და დაუღალავი მკვლევარის მიხეილ ვარაზაშვილის მივლინების ანგარიში, რომელიც ვახუშტი ბატონიშვილის დაკრძალვის ადგილის მოძებნას შეეხება, და სადაც ბატონი მიხეილი დეტალურად აღწერს მოსკოვში ამ საქმესთან დაკავშირებით თავის რამდენიმე ვიზიტს.

1950 წელს მოსკოვში ყოფნისას დონის მონასტრის დათვალიერება განუზრახავს. კეთილმა ადამიანებმა გაუწიეს მეგზურობა, საოცარი შთაბეჭდილება მოუხდენია მირქმის ეკლესიაში ნანახ ქართველ ბატონიშვილთა საძვალეს. ბატონი მიხეილის ყურადღება ეკლესიის შესასვლელში, კედელზე მიკრულმა ფილამ მიიქცია, რომელზედაც ეწერა: ვახუშტი ბაგრატიონი. არ გასულა დიდი ხანი და განგაში, ატყდა—ვახუშტი ბატონიშვილის საფლავის დაკარგვის გამო. ქართული პრესის ფურცლები გულისტკივილით აღნიშნავდნენ ამ სავალალო ფაქტს.

1950 წელი ამოტივტივდა ბატონი მიხეილის მეხსიერებაში. გაახსენდა, რომ სწორედ ის საფლავის ფილა ჰქონდა ნანახი. 1984 წელს გადაწყვიტა სპეციალურად გამგზავრებულიყო მოსკოვს და გაერკვია საქმის ვითარება. „დავიარე მირქმის კუთხე-კუნჭული, ვერაფერი ვნახე. შემდეგ ვძიე ძველი მეგობრები, ამაოდ, გარდაცვლილიყვნენ. იმედგაცრუებული დავბრუნდი შინ“. იგონებს ბატონი მიხეილი.

1986 წელს ისევ გადაწყვიტა მოსკოვს წასვლა. გთავაზობთ ამ „მოგზაურობის“ შთაბეჭდილებათა მოკლე ვარიანტს:

„მოსკოვში გამგზავრებამდე თხოვნით მივმართე ვახუშტი ბაგრატიონის სახელობის გეოგრაფიის ინსტიტუტსა და საქართველოს გეოგრაფიულ საზოგადოებას, რომლის წევრადაც მიმიღეს და მომცეს მიმართვა მოსკოვის ცენტრალური ისტორიული არქივის დირექტორის სახელზე, რისი წყალობითაც არქივში მუშაობის უფლება მეძლეოდა. მოსკოვში ჩასვლისთანავე ა. ვ. შჩუსევის სახელობის არქიტექტურის სამეცნიერო-კვლევითი სახელმწიფო მუზეუმის დირექტორს ვ. ი. ბალდინს თხოვნით მივმართე დახმარებისათვის, მან მომისმინა, შემდეგ ფილიალის დირექტორს ს. ვ. გერიასკინს დაავალა შეძლებისდაგვარად გაეწია ჩემთვის დახმარება. დამათვალიერებინეს ყველაფერი, რისი ნახვაც კი მოვისურვე. ვახუშტი ბატონიშვილის დაკრძალვის ადგილის არავითარი ნიშანი არ არსებობდა, არც საკუთრივ მონასტრის ტერიტორიაზე, არც რომელიმე საკულტო ნაგებობის შიგნით.

შემდეგ ფილიალის დირექტორმა რჩევა მომცა იმის შესახებ, თუ რა მიმართულებით გამეგრძელებინა ძიება. იგი თვლიდა, რომ საჭიროა შესწავლილ იქნას მოსკოვის არქივების უმდიდრესი მასალები საქართველოზე, კერძოდ დონის მონასტერზე, ვახუშტი ბატონიშვილის დაკრძალვის ადგილის დაზუსტების მიზნით. ეს აზრი, საერთოდ, ახალი არაა და სწორედ ასე მსჯელობენ რესპუბლიკის ის მეცნიერები და მკვლევარები, რომლებიც ძალზე გულმოდგინედ მუშაობენ ამ საკითხის ირგვლივ. გერიასკინის ეს მოსაზრება უაღრესად საგულისხმოა სხვა მხრივ, როგორც ეტყობა იგი თვლის, რომ ვახუშტი ბაგრატიონის საფლავის მოძიება სრულებით არაა უიმედო, და რომ ის ადგილი უნდა მდებარეობდეს მხოლოდ დონის მონასტრის ტერიტორიაზე... დავდივარ ახლა და ვფიქრობ, სად შეიძლებოდა გამქრალიყო ბატონიშვილის ჩვენთვის ესოდენ ძვირფასი საფლავი. ვის, ან რაში სჭირდებოდა მისი გადაკარგვა, ნუთუ ყველაფერი ჟამთა სიავის ბრალია, ვინ იცის...“

●

მართლაც, ვინ იცის...

რატომ მოხდა ისე, რომ დიდებული ადამიანების მშობელ ერს სათაყვანებლად საფლავებიც აღარ დარჩენია?!

რამ დაგვიკარგა თამარის, შოთას საფლავები... გადაჭარბებული არ იქნება, თუ მათ გვერდით ვახუშტი ბატონიშვილს მოვიხსენიებთ...

●

შევიტყვეთ, რომ ბიოლოკაციის მეთოდით შესაძლებელია გათხრების გარეშე დადგენილ იქნას საფლავის არსებობა და მდებარეობა. იქნებ კომპეტენტურ პირთა ჩარევით შესაძლებელი გახდეს საფლავის პოვნა. მითუმეტეს, როცა ზემოხსენებული საფლავის ქვის თვითმხილველი ჩვენს გვერდით ცხოვრობს, და ასაკის მიუხედავად მზად არის კიდევ ერთხელ ჩავიდეს მოსკოვში, კიდევ ერთხელ აღიდგინოს მეხსიერებაში ნანახი... არადა მას შემდეგ თითქმის ნახევარი საუკუნე გავიდა.

ია აბუაშვილი,
ხათუნა დანელია.

საქართველოს თანამდევ სულთა შორის

დღეს საქართველო უკანასკნელ გზაზე აცილებს კიდევ ერთ ვალმოხდილ მამულიშვილს.

მამულიშვილს, ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით:

რეზო თაბუკაშვილის არც თუ ისე ხანგრძლივმა სიცოცხლემ საუკეთესო მაგალითი მოგვცა იმისა, თუ რამდენი სახიკეთო, ჭეშმარიტად ეროვნული საქმის გაკეთება შეიძლება მოასწროს კაცმა ამ ᲬᲣᲗᲘᲡ სოფელში, თუკი „სამშობლოსათვის უცემს გული“ და მისი მსახურება უპირველეს საზრუნავად გაუხდია.

ბევრი რამ შესძლო ამ ექვსი ათეული წლის განმავლობაში კაცმა, რომელიც ერთდროულად მრავალსახოვან ადამიანად გარდაისახა — მწერალიც იყო, კინორეჟისორიც, დეპუტატიც, საზოგადო მოღვაწეც — მაგრამ შეინარჩუნა პიროვნული მთლიანობა და სისრულე.

ბევრი თქმულა რეზო თაბუკაშვილის ღვაწლზე ქართული კულტურის წინაშე და მომავალში უთუოდ კიდევ არაერთხელ იტყვიან თავიანთ სათქმელს ბატონი რეზოს კოლეგები, მეგობრები და უბრალოდ ის ადამიანებიც, ვისაც წილად ხვდომია მასთან ურთიერთობის სიხარული. სწორედაც რომ სიხარული, რადგან ბატონი რეზო განუმეორებელი პიროვნული ხიბლით იყო დაჯილდოებული და მასთან ყოველ შეხვედრას, თუნდაც ძალზე ხანმოკლეს, ისეთი გრძნობის აღძვრა შეეძლო, რომელსაც მხოლოდ სიხარულს თუ შეადარებ.

დღეიდან რეზო თაბუკაშვილი წინაპართა დიდ აჩრდილებს შეერევა.

დღეიდან დამთავრდა ერთი ცხოვრება, ცხოვრება მიწიერი და დაიწყო მეორე — ზეციური, მარადიული, საქართველოს თანამდევ სულთა შორის.

ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲐ ᲘᲕᲔᲠᲘᲔᲚᲔᲑᲘ

●

გარდაიცვალა რეზო თაბუკაშვილი — საქართველოს საუკეთესო შვილი, ვისი ამქვეყნიური საქმენიც საამაყო და სანუგეშოა მშობელი ერისთვის.

როგორ სჭირდებოდა საქართველოს ეს ბრძენკაცი... მისი უტყუარი სიტყვა...

მამულიშვილობა რეზო თაბუკაშვილის შემდეგ უფრო ამაღლდა, მეტი სიღრმით და შინაარსით დაიტვირთა...

რეზო თაბუკაშვილის ქართველობა განსაკუთრებულ ელფერს ატარებს, წმინდანის სინათლითაა გარემოსილი.

დიახ, რეზო თაბუკაშვილი გარდაიცვალა... ამიერი სამყოფელიდან ჭეშმარიტ სამყოფელში გადასახლდა. დიდ ზეციურ თანამემამულეებს მიეახლა.

დაე, საუკუნო ნათელმა გაუნათოს სულის მარადიული გზა.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲐᲮᲐᲚᲒᲐᲖᲠᲓᲣᲚᲘ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲗᲐᲗᲑᲘᲠᲝ

მამული. ენა. სარწმუნოება

ბეთლემი

„იუდეის ბეთლემში დაიბადა იესო ქრისტე“... წერია სახარებაში. ბეთლემი გამოქვაბულს ნიშნავს. ხალხმა კი, როგორც ქრისტეს შობის ადგილი, დაუკავშირა იგი წმინდა ადგილს, წმიდა გამოქვაბულს. თითქმის ყველა ქრისტიანმა ერმა ამ წარმოდგენით ააგო ბეთლემის სახელობის ტაძარი...

ᲑᲔᲕᲠᲛᲐ შეიძლება არც იცის, რომ თბილისის ბოტანიკური ბაღის გორაკზე ორი ბეთლემის ეკლესია მდებარეობს: ქვედა და ზედა. ქვედა ბეთლემი მაცხოვრის შობის სახელობისაა. ერთიც და მეორეც უმოწყალოდ გაუწირავს დროს, იქნებ ხალხსაც... არაფერს გვიყვება მემატიანე მათს შესახებ. მხოლოდ მწირი ცნობა შემოგვინახა ისტორიამ — ეკლესიას ვახტანგ გორგასლის მეფობის დროს ჩაჰყრია საფუძველი; XVIII საუკუნეში არჩილ მეფეს განუახლებია. მერე დრომ რა წისქვილის ქვა არ დაატრიალა მის თავზე, შეუბილწავთ საყდარი... სულ ბოლოს სახელოსნო ყოფილა.

არაფერი ვიცით იმ პირთა შესახებ, რომელთაც უმოღვაწიათ ამ ეკლესიაში, ვინ იცის, რამდენ ტკბილ-მწარე მოგონებას ინახავს უძველესი კედლები. იქნებ 13 ასურელ მამათაც დაედგათ აქ ფეხი, თავის დროზე უთუოდ წმიდა ეროვნული კერა იქნებოდა იგი, სადაც „ქართულითა ენითა ჟამი შეიწირვის და ლოცვაჲ ყოველი აღესრულების“.

დღეს მხოლოდ წმიდა სახელი შემორჩენია — ბეთლემი. სხვა მხრივ გატიალებულა, გავერანებულა. მშვიდად ცხოვრობენ ეკლესიის ეზოში ქრისტიანებიცა და მაჰმადიანებიც და არავის ადარდებს მისი ბედი. ერთ-ერთ მოქალაქეს სამზარეულოდ უქცევია სამრეკლო. მავანს არ მოსწონებია უძველესი წითელი აგურით ნაშენი კედლები და თეთრი ბათქაშით დაუფარავს. თვალში გეცემა ფართო სარკმლები...

ფეთხაინად იცნობს ბევრი ამ ეკლესიას. არადა საყდარი ნამდვილად ქართულია. აი, რას უმატებს ჩვენს მწირ ცნობებს აკაკი შანიძე: „ე. წ. ფეთხაინის ეკლესია, რომელიც მდებარეობს ბოტანიკური ბაღის გორაკზე, არის ბეთლემის ეკლესია. ფეთხაინი არის ბეთლემის სომხური გამოთქმა; ბეთლეჰემ — ბეთლემბეთლემი“ (ჩანაწერი გაკეთებულია 1962 წელს აკ. შანიძის ლექციაზე. მაშინდელი მისი სტუდენტის, დღეს კი ერთ-ერთ ინსტიტუტში ქართული ენის უფროსი მასწავლებლის მედეა როგავას მიერ).

უძრაობის ხანამ ბეთლემიც დაივიწყებას მისცა. მხოლოდ გასულ წელს საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II მეცადინეობით ქვედა ბეთლემის ტაძარი საქართველოს საპატრიარქოს გადაეცა და დაიწყო კიდეც ზრუნვა მისი აღდგენა-განახლებისათვის. დღეს ქვედა ბეთლემი ხარაჩოებშია ჩასმული. ყოველდღე ნახავთ საქართველოს ფიზიკური კულტურის სახელმწიფო ინსტიტუტის სტუდენტებსა და თბილქალაქმშენის მუშებს, ამ ხარაჩოებზე შემდგარს.

თითქოს შეავსეს ერთმანეთი სტუდენტი ახალგაზრდობის დაუშრეტელმა ენერგიამ, სპორტსმენი ბიჭების ძლიერმა მკლავებმა და მრავალნაცადმა მუშებმა: „როცა ჩვენ ბეთლემში მივედით, აქ უკვე სტუდენტები და ლექტორები დაგვიხვდნენ, ბევრი გაკეთებულიც ჰქონდათ, ეკლესიის ეზო თითქმის გაეწმინდათ ნაგვისაგან, მოთმინებით აცლიდნენ კედლებს თეთრ ბათქაშს, მაგრამ მათ ჩვენი გამოცდილება სჭირდებოდათ, — გვითხრეს თბილქალაქმშენებლებმა.

ხარაჩოებმაც კი სული ჩაუდგეს და გამოაცოცხლეს თითქოს ბეთლემი. თანაც სტუდენტებს უკვე ჯვარი ჩამოუკიდიათ ეკლესიის კარებთან და ყოველდღე აქ ჯვარის შემოკვრით იწყება მუშაობა. სამუშაო კი ბევრიც არის და დამღლელიც. ახალგაზრდებს მხარში უდგას ინსტიტუტის რექტორატი და პედაგოგ-მასწავლებლები, რუსთაველის საზოგადოება; ფიზკულტურის ინსტიტუტის რექტორმა, პროფესორმა ომარ გოგიაშვილმა და ქალბატონმა მედეა როგავამ გვითხრეს, თაოსნობა სტუდენტებს ეკუთვნისო;

ყოველ ადამიანს კარგ საქმეში თანადგომა სჭირდება. თუ მან გულგრილობა დაინახა, რწმენა შეერყევა. ინსტიტუტის რექტორატი ყველანაირად უწყობს ხელს სტუდენტებს ეკლესიის მშენებლობაში... ქალბატონმა მედეამ ბრძანა — „სტუდენტები საკუთარი სურვილით მუშაობენ, მათ სწამთ თავიანთი საქმე, მაგრამ წახალისება აუცილებელია“, — ამიტომ დააწესა ინსტიტუტის რექტორატმა ჯილდო ყველაზე უფრო მონდომებულთათვის და გადასცეს კიდეც იგი მუშაჯგუფს, რომელსაც ხელმძღვანელობენ სტუდენტები დავით კვინიკაძე და გია ნაცვლიშვილი. ახალგაზრდები ერთი თვის სტიპენდიითა და ადიდასის ფირმის ბოტასებით დააჯილდოვეს. აი, ეს სტუდენტები: გია ნაცვლიშვილი, დავით კვინიკაძე, ბესო ლალეგაშვილი, რევაზ თოფჩიშვილი, კობა ბოჰორიშვილი, დათო ჰყონია, ნიკა ნიკოლაიშვილი, დავით კიკნაძე, გია აზნაურაშვილი.

„ჯერ სულში უნდა ააგო ტაძარი, მერე მიწაზე“, — თქვა გვირაბმშენის სამუშაოთა მწარმოებელმა ზელიმხან მაღრაძემ. მართლაც, ტაძარს ცოდვილი ხელით არ უნდა შეეხო. იქ უნდა მიგიყვანოს სისხლხორცეულმა სურვილმა ღვთიური საქმის კეთებისამ.

ბეთლემის აღდგენა-განახლებაზე ზრუნვას „საერთო საქმე“ უწოდა თბილგვირაბმშენის სამმართველოს უფროსმა უშანგი გოჯიაშვილმა (სწორედ მისი და საწარმოო-სამოქალაქო მშენებლობის სამმართველოს უფროსის ჯემალ ჰანტურიას მონდომებით შეიქმნა სამშენებლო ჯგუფები, რომლებიც კოორდინაციას უწევენ ტაძრის აღდგენა-განახლებას).

უკვე ოთხ თვეზე მეტია ბეთლემის ტაძრის აღდგენაზე მუშაობს ის ხალხი, რომელთაც თავიანთ მოვალეობად მიაჩნიათ საქართველოსთვის, ეროვნული საქმისთვის რაღაც წვლილი გაიღონ. ისინი მხოლოდ საკუთარი ძალებით მუშაობენ. ჯერ არავითარი დახმარება არავისგან არ მიუღიათ. ჩვენ ვითავეთ და ვალდებულნი ვართ ბოლომდე მივიყვანოთ საქმე, საოცრად მცირე დროში მათ მართლაც ძალზე ბევრი რამ გააკეთეს, ვისაც იავარქმნილი, ხელშეუხებელი ეკლესია უნახავს, დამეთანხმება ამაში.

ძეგლის შემოგარენი ნაგვით იყო სავსე, მისი შესასვლელი გადაკეთებულიყო, არსებული კი მოენგრიათ, კედლები ბათქაშით იყო დაფარული, უდიდესი ენერგია დასჭირდა მის ჩამონგრევას. მაგრამ ახლა ჯერი მიდგა ისეთ სამუშაოზე როცა დეფიციტური მასალა, უდიდესი ფინანსებია საჭირო. სწორი მითხრა ბატონმა ომარმა, საქართველოს დანგრეული ეკონომიკა, როგორადაც უნდა მოინდომონ, ვერ გასწვდება დიდი რაოდენობით თანხები გამოყოს ეკლესია-მონასტრების აღდგენისათვის. მარტო ბეთლემი ხომ არ არის. ამიტომ ისეთმა ორგანიზაციებმა და დაწესებულებებმა უნდა გაიღონ შესაწირი, რომლებსაც დიდი ფინანსური შესაძლებლობები აქვთ. ბეთლემის ეკლესიის დახმარება აღუთქვა „მიონმა“ და თბილკონდიტერმა...

და ბოლოს, არ შეიძლება გვერდი აუარო ისეთ მტკივნეულ პრობლემას, რომელიც ბეთლემის ნახვისთანავე მოგვხვდება თვალში. საცხოვრებელი სახლები ზედ ეკლესიასაა მიშენებული, რაც ამახინჯებს ეკლესიის ფასადს. იქნებ დაინტერესდეს ბეთლემის ბედით დედაქალაქის საბჭოს აღმასკომი და ყურადღება მიაქციონ ამ გარემოებას.

70 წლის მანძილზე, ათეისტურმა ცხოვრებამ დაგვიმძიმა სული, საკუთარი ხელებით დავანგრიეთ და შევბილწეთ ეკლესიები, შევიგინეთ რჯული და სარწმუნოება. დღეს ღვთის განგებით გონს მოვეგეთ — სწორედ ჩვენივე ხელით დანგრეული ეკლესია-მონასტრების აღდგენით უნდა გამოვისყიდოთ ცოდვები. ასე მგონია ერისა და ქვეყნისათვის მაშვრალი მორწმუნენი მიაშურებენ ბეთლემს და შესაწირსაც გულალალად გაიღებენ.

ᲚᲔᲚᲐ ᲭᲝᲚᲘᲙᲘᲨᲕᲘᲚᲘ,
თსუ ჟურნალისტიკის ფაკულტეტის II კურსის სტუდენტი.

ᲰᲣᲛᲐᲜᲘᲢᲐᲠᲣᲚᲘ ასოციაცია „კათარზისის“ სათნოების ორდენი შეახსენებს ყველას, ვისაც სურვილი აქვს კვირაში ერთი დღის განმავლობაში დაივიწყოს პირადი საზრუნავი და ეს დღე თავის გაჭირვებულ თანამოძმეს დაუთმოს, რომ შაბათს, 11 აგვისტოს, 11 საათისათვის, სათნოების ორდენის წევრები კვლავ იკრიბებიან ქაშუეთის ტაძრის ეზოში.

სათნოების ორდენი
(ჰუმანიტარული ასოციაცია „კათარზისი“)

ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲠᲘᲝᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ცნობილია, რომ საქართველოში შიდსის გავრცელების წინააღმდეგ ბრძოლის საზოგადოებამ (ჰუმანიტარული ასოციაცია „კათარზისი“) გამოაცხადა შიდსის თემისადმი მიძღვნილი საუკეთესო პლაკატის კონკურსი. საკონკურსო ნამუშევრების გამოფენა 7 აგვისტოს მხატვრის სახლში გაიხსნა და 14 აგვისტომდე გასტანს. ამავე დღეს, 17 საათზე გამოცხადდება კონკურსის შედეგები და გაიმართება გამარჯვებულთა დაჯილდოება.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲨᲘᲓᲡᲘᲡ ᲒᲐᲕᲠᲪᲔᲚᲔᲑᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲐᲚᲛᲓᲔᲒ ᲑᲠᲫᲝᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲐ (ᲰᲣᲛᲐᲜᲘᲢᲐᲠᲣᲚᲘ ᲐᲡᲝᲪᲘᲐᲪᲘᲐ „ᲙᲐᲗᲐᲠᲖᲘᲡᲘ“).

ამიერკავკასიის რკინიგზის თბილისის № 126 პროფესიულ-ტექნიკური სასწავლებელი

1990-91 სასწავლო წლისათვის იწვევს 15-დან 30 წლის ასაკის ჩათვლით ორივე სქესის ახალგაზრდებს შემდეგი პროფესიების შესასწავლად:

ელმავლის მემანქანის თანაშემწე; მატარებლის შემადგენლობის შემადგენელი; ვაგონების გამსინჯველი, შორეულ მიმოსვლის მატარებელზე ვაგონის გამცილებელი; კავშირგაბმულობის და სიგნალიზაციის ელექტრო მონტიორი; მღესავი, მღებავი (მშენებლობის განხრით).

სასწავლებლად მიიღებიან როგორც სრული საშუალო ისე არასრული საშუალო (9 კლ.) სკოლის კურსდამთავრებულნი.

სწავლების ვადა სრული საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთათვის 10 თვეა, ხოლო არასრული საშუალო სკოლის კურსდამთავრებულთათვის ორწელიწადნახევარი. ისინი მთლიანად სახელმწიფო კმაყოფაზე იმყოფებიან. სწავლის პერიოდი ითვლება უწყვეტ სამუშაო სტაჟად. ასევე სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ მათ სამხედრო სავალდებულო სამსახურში გაწვევა გადაევადებათ ერთი წლით.

ტექნიკური ჯგუფის მოსწავლეები ღებულობენ 30-დან 70 მანეთამდე სტიპენდიას და საწარმოო პრაქტიკაზე გამომუშავებული თანხის ნახევარს. რაიონიდან ჩამოსულები დაკმაყოფილდებიან საერთო საცხოვრებლით.

კურსდამთავრებულები სამუშაოდ განაწილდებიან საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით.

ხელფასი ელმავლის მემანქანის თანაშემწეს 300-დან 400 მანეთამდე აქვს, ხოლო დანარჩენ პროფესიებს 150-დან 350 მანეთამდე.

მოსწავლეებს მიეცემათ საგარეუბნო მატარებლის და საბჭოთა კავშირის ქალაქებში მგზავრობის უფასო ბილეთი.

წარჩინებით კურსდამთავრებულები სარგებლობენ საშუალო სკოლის მედალოსნის უფლებით, ხოლო რკინიგზის ზოგიერთ უმაღლეს სასწავლებლებში (როსტოვი, ხარკოვი, დნეპროპეტროვსკი) ჩაირიცხებიან გასაუბრებით.

სასწავლებელში მუშაობს ქართული ცეკვის, ფოტო საქმის, გიტარაზე დაკვრის, აგრეთვე ავტომობილის მართვის შემსწავლელი კურსები. მოსწავლეები სწავლების დამთავრებისას დიპლომთან ერთად მიიღებენ ავტომობილის მართვის „ვ“-კატეგორიაზე; (მოყვარულის) უფლებას.

სასწავლებლის დირექტორის სახელზე წარმოდგენილ განცხადებასთან უნდა დაურთოთ საშუალო სკოლის ატესტატი; ცნობა საცხოვრებელი ადგილიდან, სამედიცინო ცნობა ფორმა № 086 უ, დაბადების მოწმობა, 6 ფოტოსურათი ზომით 3X4 სმ. ჩარიცხვა მოხდება გასაუბრების საფუძველზე. საბუთები მიიღება ყოველდღე გარდა კვირისა 9-დან 16-საათამდე.

დაწვრილებითი ცნობებისათვის შეგიძლიათ მიმართოთ სასწავლებლის დირექციას შემდეგი მისამართით: თბილისი, გლდანის რაიონი, ქერჩის შესახვევი № 5.

ტელეფონები: 67-63-22, 67-63-08, 67-53-15.

ტრანსპორტი: ავტობუსი № 24-80 მეტროს სადგურ დიდუბიდან, № 155 რკ. გზის სადგურის გადასასვლელ ხიდიდან. № 56 და სამარშრუტო ტაქსები 24, 73 მეტროს სადგურ გურამიშვილის გაზირიდან.

ᲡᲐᲡᲬᲐᲕᲚᲔᲑᲚᲘᲡ ᲓᲘᲠᲔᲥᲪᲘᲐ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ალორძინება

გვერდის სპონსორები არიან საქველმოქმედო ასოციაცია „ალორძინება“ და ამავე ასოციაციის ფირმა „არგო“

ბალტიისპირეთი: სპორტი და სხვა...

ბალტიისპირეთზე ჩვენშიც და საზღვარგარეთაც ამჟამად ბევრი იწერება, მაგრამ დღევანდელი ჩვენი პუბლიკაციის მიზანია ერთ-ერთი რესპუბლიკის — ლიტვის სპორტული ცხოვრების ჩვენება. როდესაც ვილნიუსში გახლდით, იქაურ სპორტულ ფუნქციონერებთან შეხვედრა მქონდა განზრახული, მაგრამ მეგობრებმა მირჩიეს შევხვედრილიყავი ლიტვის დამოუკიდებელი გაზეთის „რესპუბლიკის“ სპორტულ მიმომხილველს ფელიქს ტელკსნისს. უნდა ითქვას, რომ მეგობრების რჩევა ძალზედ სასარგებლო აღმოჩნდა — ჩემმა კოლეგამ ლიტვური სპორტის რეალური და... ამასთან ცოტაოდენ პესიმისტური სურათიც დაგვიხატა.

მაშ ასე, სიტყვას ვაძლევთ ფელიქს ტელკსნისს:

—ნუ გაგიკვირდებათ, თუ გეტყვით, რომ ლიტვაში სპორტი აღარ არის. ეს მართლაც ასეა. ისეთი პოპულარული და ტრადიციული სახეობები, როგორებიც კალათბურთი და ფეხბურთია, ფაქტიურად აღარ არსებობს გულშემატკივრებისათვის. შევეცდები, რომ როგორმე ავხსნა ეს არც თუ სასიამოვნო ფაქტი. ლიტვის სახელმწიფოს დამოუკიდებლობის გამოცხადების შემდეგ, როგორც იცით, ადგილობრივმა ეროვნულმა ოლიმპიურმა კომიტეტმა და სპორტსახკომმა რეკომენდაცია მისცა ლიტველ სპორტსმენებს არ მიეღოთ საბჭოთა კავშირის ეგიდით ჩატარებულ ჩემპიონატებში. თუმცა, დამოუკიდებლობის გამოცხადებამდე ლიტვის, ესტონეთისა და კალინინგრადის ოლქის საფეხბურთო გუნდებმა მოიფიქრეს ჩაეტარებინათ ბალტიისპირეთის ქვეყნების ჩემპიონატი. ყველა აქ მონაწილე გუნდი ადრეც რესპუბლიკის თუ ოლქის პირველობაზე თამაშობდა და აი, მათ დაემატათ ლიტვის სამი უძლიერესი საფეხბურთო გუნდი — „ჟალგირისი“ (ვილნიუსი), „ინკარასი“ (კაუნასი) და „ატლანტასი“ (კლაიპედა) და ესტონეთში უძლიერესი, მაგრამ საკმაოდ სუსტი ტალინის „სპორტი“. ყველა ეს ზემოთდასახელებული გუნდების დამატებით ბალტიისპირეთის ქვეყნების ჩემპიონატს მეტი ინტერესი უნდა ჰქონოდა, მაგრამ სასიკეთო ვერაფერი მოიტანა. ავიღოთ, თუნდაც, „ჟალგირისის“ მაგალითი. მის თითოეულ თამაშს საშუალოდ 100 (!) კაცი ესწრება. იკლო ფეხბურთელთა ანაზღაურებამაც — ისინი მხოლოდ ხელფასსა იღებენ, რაც შეეხება პრემიებს, არ (ან აღარ) სჩანან სპონსორები, რომ დააფინანსონ ახლო წარსულში ეს არც თუ ურიგო კოლექტივი. მაყურებელსაც არ გაემტყუნება — ადრე ისინი „ცრვენა ზვეზდას“, „აუსტრიას“, „გიოტებორგისა“ და სხვა მაღალი კლასის გუნდების სანახავად მოდიოდნენ, ახლა კი... იმდენად დიდია „ჟალგირისის“ უპირატესობა სხვა გუნდებთან, რომ ისინი ხშირად აღარც თამაშობენ ხოლმე, როცა ანგარიში 5 ან 6 ბურთის სხვაობით მიჰყავთ. ამჟამად, პირველი წრე დამთავრებული და „ჟალგირისმა“ მხოლოდ ერთი ქულა დაკარგა. ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ პირველ ათეულში 7 გუნდი ლიტვიდანაა და ესეც იწვევს კამათს იმის თაობაზე, რომ ნაჩქარევი იყო ბალტიისპირეთის ქვეყნების ჩემპიონატის ჩატარება, რომ ამას სჯობდა ისევ ცალკე — ლიტვის ეროვნული ჩემპიონატის გამართვა, როგორც თქვენთან...

— თქვენ სიტყვებში ზომაზე მეტი პესიმიზმი ხომ არ სჭარბობს?

— სრულებითაც არა. წარმოიდგინეთ — „ჟალგირისის“ ძირითადი შემადგენლობის 7 ფეხბურთელი თქვენთან თამაშობს, ბარანაუსკასი ისრაელში გამოდის, სუკრისტოვი, ნარბეკოვასი და ივანაუსკასიც უცხოეთში აპირებენ წასვლას და აი, მათს გარეშეც გუნდი ვერანაირ წინააღმდეგობას ვერ აწყდება მეტოქეთა მხრიდან.

— ივანაუსკასის პრობლემა, როგორც ვიცით, გაურკვეველია. პრესაში ორჯერ გამოჩნდა ცნობა მის მომავალ გუნდზე — ეს იქნება ან ვენის „აუსტრია“ და ან ცსკა?..

— ივანაუსკასი მართლაც დიდი ფეხბურთელია და ისევე, როგორც ნარბეკოვასს, ჰქონდა სურვილი ძალები გამოეცადა ავსტრიის ამ უძლიერეს კლუბში, მაგრამ კოლოსკოვის ძალას ბევრი რეალურად ვერ აფასებს... რაც შეეხება ცსკა-ს, ამჟამად მიმდინარეობს მოლაპარაკება და არ არის გასაკვირი, რომ იგი ამ გუნდში აღმოჩნდეს.

— კი, მაგრამ, ამ საქციელს „მოღალატის“ სახელი არ დაერქმევა?

— არავითარ შემთხვევაში. მე მგონია, რომ ხალხი ამ ამბავს ჩვეულებრივად უნდა შეხვდეს. ეს სპორტსმენის პირადი საქმეა, თუ სად ითამაშებს. იგივე ივანაუსკასი კავშირის მასშტაბით ერთ-ერთი საუკეთესოა თავის ამპლუაში და მას ევროპულ სარბიელზე უფრო ურჩევნია მაღალი კლასის გამოვლენა, ვიდრე აქ.

— სპორტის სხვა სახეობებზე რა შეიძლება ითქვას?

— იგივე სიტუაციაა, ცოტა უარესიც კი. კიდევ ვიმეორებ, რომ ბევრი ნაჩქარევად თვლის საბჭოთა კავშირის პირველობებისაგან იზოლაციას. დიახ, იზოლაციას — დავარქვათ ყველაფერს თავისი სახელი. დამეთანხმებით, ალბათ, რომ სპორტი არ საზღვრავს დამოუკიდებლობას. ახლა კი რა ხდება — სპორტული ცხოვრება, როგორც ასეთი, მთლიანად ჩამკვდარია. ცალკეული სპორტული ორგანიზაციები ცდილობენ გარკვეული სპორტული სანახაობების მოწყობას, მაგრამ ხალხი მაინც არ დადის...

— კალათბურთზე რას გვეტყვით?

— სადღაა ლიტვაში კალათბურთი? ვლადას გარასტასი ნაკრებთან კონტრაქტით მუშაობს, ხოლო კალათბურთელებიდან არავინ მოისურვა ნაკრების მაისურის ჩაცმა. არადა ალექსანდრე გომელსკი თვით ჩვენს პრემიერ-მინისტრსაც ურეკავდა, რომ როგორმე მარჩიულონისი, საბონისი და კურტინაიტისი მოეწვია. სამივე კალათბურთელმა სასტიკი უარი განაცხადა საბჭოთა კავშირის ნაკრებში თამაშზე. შარუნას მარჩიულონისი საერთოდ არ ჩამოდის საბჭოთა კავშირში, რადგან ეშინია, რომ შეიძლება აქედან აღარ გაუშვან... ამჟამად იგი არდადეგებზეა და მას გფრ-ში ატარებს, სადაც სულ რამოდენიმე ხნის წინათ ჩააკითხეს მეუღლემ და ახლობლებმა. არვიდას საბონისმა კიდევ გააგრძელა კონტრაქტი ესპანეთის „ფორუმთან“ და რომ იტყვიან, ახლა ფულის კეთებაზეა გადასული. იგი არც ნბა-ში აპირებს გადასვლას და არც საბჭოთა კავშირის ნაკრებში თამაშს. როგორც თვითონ აღნიშნა ამას წინათ, მას აღარაფერი უნდა — იყო ოლიმპიური, მსოფლიოს და ევროპის ჩემპიონი და ახლა, რაღაც „კეთილი ნების“ თამაშებზე გამოვა?

●

დამეთანხმება ჩვენი მკითხველი, რომ ჩემი კოლეგის მხრიდან ძალიან პესიმისტური განწყობილება შეიმჩნევა. არადა, ფელიქს ტელკსნისი — სპორტზე უზომოდ შეყვარებული კაცია და, რაც მთავარია, თავის მშობლიური ლიტვის დიდი პატრიოტია.

მე კი, მაინც ვფიქრობ, რომ ძალზედ პარადოქსულად ჟღერს მისი საუბარი. თუმცა არცაა გასაკვირი — ვილნიუსი მთლიანობაში პარადოქსების ქალაქის შთაბეჭდილებას სტოვებს. ერთნი ვიტაუტას ლანდსბერგისის ქება-დიდებაში არიან, მეორენი კი (ბრაზაუსკასის მომხრენი) მას — „დურნოი მუზიკანტს“ ეძახიან. აი ეს, მეორე კატეგორია თვლის, რომ სწორედ ლანდსბერგისია დამნაშავე იმაში, რომ ქალაქში ბენზინი არ არის (ტაქსები კილომეტრში მანეთს იღებენ), სიგარეტი არ იშოვება (უბრალო ფილტრიანი სიგარეტი — 2 მანეთის ღირს), არ არის ბევრი ისეთი პროდუქტი თუ ფართო მოხმარების საგანი, რომელთა დეფიციტიც ადრე არ იგრძნობოდა. მაგრამ, ყოველივე ამის მიუხედავად ქალაქში, და საერთოდ, მთელ რესპუბლიკაში სიმშვიდეა, არავითარი გამოსვლები თუ მიტინგები, და რაც მთავარია — ხალხის დამოკიდებულება ერთმანეთის მიმართ. ეს, ალბათ, საოცნებოა ყველასათვის. ყველა ლიტველი ერთი ფიქრით (თან მშვიდად) ცხოვრობს — რომ ისინი აუცილებლად გაიმარჯვებენ. მე, ცოტა არ იყოს, თემიდან გადავუხვიე და არ შეიძლება არ აღვნიშნო ის ინტერესი, რომელიც ჩემმა ვილნიუსელმა კოლეგამ საქართველოს სპორტული ცხოვრების შესახებ და კერძოდ ეროვნული საფეხბურთო ჩემპიონატის მიმართ გამოიჩინა.

ჩვენი მომავალი შეხვედრა კი შემოდგომით დავთქვით, როდესაც ლიტვის ფეხბურთელთა ეროვნულ ნაკრებს საპასუხო ვიზიტად საქართველოს ნაკრების მოწვევა აქვს განზრახული. სხვათაშორის, ამ შეხვედრის ერთ-ერთი ორგანიზატორი სწორედ ის დამოუკიდებელი გაზეთია, რომელშიც ფელიქს ტელკსნისი მუშაობს. ისე, ჩვენში დარჩეს და გაზეთი მართლაც დამოუკიდებელია — ბეჭდავს ყოველივე იმას, რაც მას სურს, არავითარი სხვისი აზრის თავზე მოხვევა და არავითარი პიკეტები... თანაც, ყველა გაზეთი კომპიუტერზე იწყობა.

●

შემდეგი ჩვენი „გაჩერება“ რიგა იყო. სამწუხაროდ ამ ულამაზეს ქალაქში იქაური კოლეგების ნახვა არ მოხერხდა, თუმცა, ორიოდე სიტყვით მაინც შევეცდები, რომ ზოგადი წარმოდგენა შევუქმნა მკითხველს. ლატვიელი სპორტსმენები, განსხვავებით, ლიტველებისაგან, კვლავ განაგრძობენ საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატებში მონაწილეობას, მაგრამ, აი, შედეგების რა მოგახსენოთ. უფრო უკეთესადაა საქმე ზამთრის სახეობებში და მასობრივ სპორტში, ხოლო კალათბურთში (სახეობა № 1) და ფეხბურთში ძალიან მძიმე სურათია. რიგის „დაუგავა“ ამჟამად მეორე ლიგის ერთ-ერთი საშუალო კლასის გუნდია და მის თამაშებს სახლში ათეულობით მაყურებელი ესწრება. აქა-იქ კვლავ გაისმის ხმები, რომ ყველაფერი ეს იანის სკრედელისის („დაუგავას“ ყოფილი უფროსი მწვრთნელის) ბრალია, რომელმაც გუნდი აქამდე მიიყვანა. ისე, თუ ვილნიუსს შევადარებთ, რიგაში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრება უფრო არაერთგვაროვანია, რადგანაც პროგრესული ძალების გვერდით საკმაოდ სოლიდურად გამოიყურებიან ინტერფრონტის წარმომადგენლები და ერთობ გასაკვირიც კი იყო, რომ ლატვიის სახალხო ფრონტის ორგანოს, გაზეთ „ატმოდას“ გვერდით ინტერფრონტის გაზეთიც იყიდება. ფასებიც ვილნიუსისაგან განსხვავებით ოდნავ მეტია, ფილტრიანი (ადგილობრივი წარმოების) სიგარეტი 3 მანეთი ღირს, უფილტრო — 1-1,5 მანეთი; 20 ლიტრი ბენზინის ფასი 60-დან 100 მანეთამდე მერყეობს და ა. შ. ქალაქის ერთ-ერთ ცენტრალურ ნაწილში, რკინიგზის ვაგზლის პირდაპირ კომერციულ მაღაზიაში ძალიან „საინტერესო“ ფასები იყო: სასმელი „ბალზამი“- 42 მანეთი; კონიაკი „არაგვი“ — 39 მანეთი და ა. შ.

პარალელი კი ორივე ქალაქს შორის, ალბათ, (ცისფერთვალება, ქერათმიანი ლამაზმანების გარდა), ის არის, რომ ყველგან, ნებისმიერ მაღაზიაში შემოღებულია საბარათო სისტემა (და ეს უკვე პირველი წელი არ არის და ზოგიერთ საქონელზე არც თბილისში იქნებოდა ურიგო ამის შემოღება).

მეორე პარალელი კი ბაზრობებია, თუმცა ვილნიუსის ბაზარი მრავალფეროვნებით, ჩემი აზრით, წინ უნდა დავაყენოთ. ტყავის ქურთუკისა და „პირამიდების“ გამყიდველებს გვერდს უმშვენებს სიმპათიური ახალგაზრდა გოგონა, რომელიც მაღაზიაში ნაყიდ ადგილობრივ ლუდს 5 მანეთად ყიდის და ასეთები კიდევ უამრავი...

ბოლოსიტყვაობის მაგიერ

ისე ცნობისათვის, რომ იცოდეთ, რიგიდან საქართველოში ჩამოფრენა უფრო ადვილია, ვიდრე თვითონ საქართველოში ერთი ქალაქიდან მეორეში ჩამოსვლა. მოგეხსენებათ, ზაფხულში ჭირს ბილეთების შოვნა და მეც და ჩემი კოლეგაც გაზეთ „შანსის“ რედაქციიდან დიანა გაბროშვილი (რომელსაც ბალტიისპირეთის გაცნობის კლუბების მუშაობა აინტერესებდა) სოხუმში ჩამოვფრინდით, რომ იქიდან თვითმფრინავით ან მატარებლით თბილისში ჩამოვსულიყავით. ჩვენი ჩამოსვლა სამტრედიის სარკინიგზო ხაზის გაფიცვას დაემთხვა და ამიტომ ერთადერთი იმედი (რადგანაც სამსახურში ძალიან ვაგვიანებდით) მხოლოდ თვითმფრინავი იყო. რომ გაიგეს, ორი კორესპონდენტიაო, თანაც ორივე ახალგაზრდული გაზეთებიდანო, ადგილობრივმა მუშაკებმა ყველა ღონე იხმარეს დახმარებისათვის, მაგრამ ამაოდ — ბილეთები თბილისის რეისზე არ იყო, ზუსტად გაფრენის წინ კი „მხსნელი“ მოგვევლინა ერთ-ერთი იქ მომსახურე პერსონალის სახით და გაგვაფრთხილა, რომ თითოეულ ბილეთში „ისინი“ 70 (!) მანეთს ითხოვენო... (ბილეთის ღირებულება 18 მანეთია). აი, თუ ვინ იყვნენ „ისინი“, ვერ გავარკვიეთ ვერაფრით; თუმცა, ამის გარკვევას რაღა აზრი ქონდა, რადგანაც თითქმის ორკვირიანი მივლინების შემდეგ (თანაც ბალტიისპირეთში) ჯიბეში ასეთი თანხა არ აღმოგვაჩნდა და ამიტომაც ნუ გაუკვირდება მკითხველს, თუ ჩვენს უცნაურ მარშრუტს დაინახავს:

თბილისი-ვილნიუსი-რიგა-სოხუმი-ზუგდიდი-ქუთაისი-თბილისი.

გია ტუხაშვილი,
ჩვენი სპეციალური კორესპონდენტი.

სურათზე: არვიდას საბონისი და მისი მეუღლე, „მისს ვილნიუსი-88“ ინგა მიკელიონიტე ჯვარის დაწერის დროს ქალაქ კაუნასში, ივნისი, 1990 წ.

ამ გვერდზე გამოქვეყნებული მასალების ჰონორარი გადაირიცხება სოფ. ჰუჯაბის მშენებლობის ფონდში, ასოციაცია „ალორძინების“ ანგარიშზე 100700808 მთაწმინდის რაიონის ჟილსოცბანკში.

ახალგაზრდა ივერიელი

Общественно - политическая молодежная газета «Ахалгазрда Иверпели»

ტელეფონები: მისაღები — 93-97-31; პასუხისმგებელი მდივანი — 93-31-56; წერილების განყოფილება — 99-00-49.

გაზეთი გამოდის კვირაში სამჯერ სამშაბათს, ხუთშაბათს, შაბათს. რედაქციაში შემოსული მასალები ავტორებს უკან არ უბრუნდებათ.

რედაქტორის მოადგილე გიგლა გოგეჩია

საქართველოს კპ ცკ-ის სტამბა 380096, თბილისი-96, გ. კოსტავას ქ. № 14, იბეჭდება ოფსეტური წესით საგაზეთო კორპუსში, ხოშარაულის № 29 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 Наш индекс 66400

რედაქციის მისამართია ქ. თბილისი — 380096 გ. კოსტავას ქ. № 14.